

ZAKON

O BEZBEDNOSTI U ŽELEZNIČKOM SAOBRAĆAJU

("Sl. list SRJ", br. 60/98 i 36/99 - ispr. i "Sl. glasnik RS", br. 101/2005 - dr. zakon)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

(1) Pod bezbednošću u železničkom saobraćaju, u smislu ovog zakona, podrazumevaju se uslovi koje moraju ispunjavati železničke pruge i železnička vozila i postrojenja, objekti, uređaji i oprema koji se koriste u železničkom saobraćaju, železnički radnici i druga lica, kao i drugi uslovi koji su od značaja za ostvarivanje bezbednog, urednog i nesmetanog odvijanja železničkog saobraćaja (u daljem tekstu: bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja), na celoj teritoriji Savezne Republike Jugoslavije.

(2) Odredbe ovog zakona odnose se na vršenje javnog prevoza lica i stvari i prevoza lica i stvari za sopstvene potrebe u železničkom saobraćaju.

Član 2

Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) "učesnik u železničkom saobraćaju" je lice koje obavlja poslove i zadatke na železničkoj pruzi ili u železničkom vozilu, lice koje se nalazi u železničkom vozilu i lice koje se kreće po železničkom području;

- 2) "javni prevoz" je prevoz lica ili stvari koji se vrši na osnovu zaključenog ugovora o prevozu između železničkog transportnog preduzeća, odnosno drugog preduzeća koje vrši prevoz lica ili stvari u železničkom saobraćaju i korisnika njegovih usluga;
- 3) "prevoz za sopstvene potrebe" je prevoz lica ili stvari koji železnička transportna preduzeća, odnosno druga preduzeća vrše železničkim vozilima za svoje potrebe;
- 4) "železničko područje" je površina zemljišta na kome se nalaze železnička pruga, objekti, postrojenja i uređaji koji neposredno služe za vršenje železničkog saobraćaja;
- 5) "službena mesta na pruzi" su železničke stanice, ukrsnice, saobraćajno-transportna otpremništva, odjavnice, rasputnice, mesta prelaza sa dvokolosečne na jednokolosečnu prugu, stajališta i dr.
- 6) "železnička stanica" je mesto na pruzi iz koga se reguliše železnički saobraćaj i u kome se obavlja sastavljanje vozova, ulaz i izlaz putnika i utovar i istovar stvari;
- 7) "ukrsnica" je mesto na pruzi iz koga se reguliše saobraćaj vozova i u kome se može obavljati ulaz i izlaz putnika i utovar i istovar stvari;
- 8) "saobraćajno-transportno otpremništvo" je mesto na pruzi u kome se vrši ukrštanje i preticanje vozova posredstvom susednih stanica i ukrsnica i u kome se može vršiti otpremanje putnika, prtljaga i stvari;
- 9) "odjavnica" je mesto na pruzi iz koga se reguliše sleđenje vozova u odjavnom razmaku;
- 10) "rasputnica" je mesto na pruzi na kome se sa otvorene pruge odvaja druga pruga;
- 11) "mesto prelaza sa dvokolosečne na jednokolosečnu prugu" je mesto na otvorenoj pruzi u kome se sa dvokolosečne pruge prelazi u jednokolosečnu prugu;
- 12) "stajalište" je mesto na pruzi na kome se obavlja ograničen putnički saobraćaj i koje služi isključivo za ulaz i izlaz putnika u vozove namenjene za prevoz putnika;

- 13) "pružni pojas" je prostor između železničkih koloseka, kao i pored krajnjih koloseka, na odstojanju od najmanje 8 m, a ako železnička pruga prolazi kroz naseljeno mesto - na odstojanju od najmanje 6 m, računajući od ose krajnjeg koloseka;
- 14) "zaštitni pružni pojas" je zemljišni pojas sa obe strane pruge, širine 200 m, računajući od ose krajnjih koloseka;
- 15) "odvojna skretnica" je skretnica kojom se sa otvorene pruge odvaja druga pruga ili pruga druge železnice ili industrijski kolosek;
- 16) "nagib nivelete" je produžni nagib pruge koji se meri tangensom ugla prema horizontali i izražava se u promilima;
- 17) "železničko vozilo" je šinsko vozilo namenjeno za kretanje po železničkoj pruzi (lokomotive, motorni vozovi, putnička i teretna kola i železnička vozila za posebne namene);
- 18) "vučno vozilo" je železničko vozilo sa sopstvenim pogonom (dizel-lokomotive, električne lokomotive, parne lokomotive, motorni vozovi i motorna vozila za posebne namene);
- 19) "motorni vozovi" su elektromotorna kola, elektromotorne garniture, dizel-motorna kola, dizel-motorne garniture i šinobusi;
- 20) "vučena vozila" su železnička vozila namenjena za prevoz lica (putnička kola), odnosno za prevoz stvari (teretna kola);
- 21) "budnik" je uređaj koji služi za automatsko zaustavljanje voza u slučaju nebudnosti ili nesposobnosti lica koje upravlja vučnim vozilom;
- 22) "auto-stop uređaj" je uređaj za automatsko zaustavljanje voza kod signala koji pokazuje da je dalja vožnja zabranjena, odnosno uređaj za automatsku kontrolu smanjenja brzine kretanja voza od signala koji pokazuje da je dalja vožnja dozvoljena smanjenom brzinom;

23) "voz" je propisano sastavljeni i zakvačeni niz železničkih putničkih i teretnih kola sa jednim vučnim vozilom ili s više vučnih vozila sa sopstvenim pogonom ili samo vučno vozilo sa sopstvenim pogonom;

24) "registrujući brzinomer (tahograf)" je uređaj za registrovanje brzine i pređenog puta i drugih podataka u toku vožnje vučnog vozila;

25) "vanredni događaj u železničkom saobraćaju" je udes ili nezgoda;

26) "udes" je vanredni događaj u železničkom saobraćaju u kome je jedno ili više lica poginulo ili teže povređeno ili je nastala znatna materijalna šteta ili je nastao veći prekid u železničkom saobraćaju. Udesom se smatra i svaki nastali sudar vozova, nalet voza ili iskliznuće voza;

27) "nezgoda" je vanredni događaj u železničkom saobraćaju u kome je jedno ili više lica lakše povređeno ili je nastala materijalna šteta ili prekid železničkog saobraćaja ili je nastalo ugrožavanje ili otežano odvijanje železničkog saobraćaja;

28) "elementarna nepogoda" je događaj prouzrokovan višom silom koji je imao za posledicu udes ili nezgodu u železničkom saobraćaju (klizanje ili odronjavanje terena, poplava, zavejavanje pruge, snežne lavine, zemljotres, bura, atmosferska pražnjenja, aerosagađenje i dr.);

29) "slobodni profil pruge" je ograničeni prostor u poprečnom preseku upravnom na osu koloseka u koji ne smeju da se ugrađuju, postavljaju i da u njega zadiru postrojenja, objekti, signali i signalne oznake, naslage materijala ili neki drugi predmeti;

30) "tovarni profil (gabarit vozila)" je ograničeni prostor u poprečnom preseku upravnom na osu koloseka koji ne sme prelaziti šinsko vozilo ni jednim svojim delom, bilo da je prazno ili zajedno sa teretom;

31) "putni prelaz" je mesto ukrštanja železničke pruge i puta u istom nivou;

32) "pešački prelaz" je mesto ukrštanja železničke pruge i prelaza za pešake u istom nivou;

- 33) "kočna masa voza" je zbir kočnih masa železničkih vozila od kojih je sastavljen voz;
- 34) "depo vučnih vozila" je železnički objekat sa odgovarajućim postrojenjima i uređajima u kome se vrši priprema i održavanje vučnih vozila;
- 35) "tehnička stanica" je železnički objekt sa odgovarajućim postrojenjima i uređajima u kome se vrši priprema i održavanje železničkih putničkih i teretnih kola;
- 36) "najveća dopuštena brzina" je propisana najveća brzina na pruzi ili delovima pruge, s obzirom na tehničko stanje pruge i železničkih vozila, ili druge uslove;
- 37) "maksimalna brzina voza" je najveća brzina kojom voz može saobraćati na železničkoj pruzi ili delu pruge navedena u redu vožnje ili propisana na drugi način, koja se ne sme prekoračiti;
- 38) "redovna brzina" je brzina kojom voz saobraća na pruzi ili delu pruge u propisanom vremenu vožnje;
- 39) "ograničena brzina" je propisana brzina koja je manja od najveće dopuštene brzine na pruzi ili delu pruge, s obzirom na tehničko stanje pruge ili skretničkog područja;
- 40) "industrijska železnica" je železnica kojom preduzeće u oblasti saobraćaja, industrije, rudarstva, šumarstva i drugim oblastima privrede prevozi lica i stvari za sopstvene potrebe;
- 41) "industrijski kolosek" je železnički kolosek koji se priključuje na železničku prugu i služi za dopremanje i otpremanje stvari za nosioca prava korišćenja tog koloseka;
- 42) "razmak koloseka" je rastojanje između osa koloseka;
- 43) "masa po osovini" je masa praznog ili natovarenog železničkog vozila podeljena brojem osovina na vozilu;
- 44) "dozvoljena masa po osovini" je propisana dozvoljena masa po osovini koja se ne sme prekoračiti;

- 45) "masa po dužnom metru" je masa praznog ili natovarenog železničkog vozila, podeljena dužinom vozila u metrima, merenom od čela do čela nesabijenih odbojnika, odnosno automatskih kvačila;
- 46) "dozvoljena masa po dužnom metru" je propisana dozvoljena masa po dužnom metru koja se ne sme prekoračiti;
- 47) "domicilna jedinica" je organizaciona jedinica u kojoj je radnik zaposlen;
- 48) "obrotna jedinica" je organizaciona jedinica u kojoj radnik prekida obavljeni rad do početka sledeće smene;
- 49) "rekonstrukcija pruge, postrojenja, uređaja i objekata na pruzi ili železničkog vozila" podrazumeva takve izmene (prepravke) koje menjaju njihove osnovne tehničke i konstrukcione karakteristike;
- 50) "serijska proizvodnja železničkih vozila" podrazumeva proizvodnju železničkih vozila koja je saobrazna odobrenom prototipu železničkog vozila;
- 51) "železnička pruga opremljena auto-stop uređajem" je pruga, odnosno deo pruge na kojoj ili na kojem je kod ulaznih i izlaznih signala u svim službenim mestima i kod prostornih i zaštitnih signala na pruzi ugrađen auto-stop uređaj;
- 52) "železnički radnik" je radnik koji neposredno učestvuje u vršenju železničkog saobraćaja.

Član 3

(1) Učesnici u železničkom saobraćaju ne smeju da oštećuju železničku prugu, objekte i postrojenja na pruzi i železnička vozila i da ometaju bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja.

(2) Učesnici u železničkom saobraćaju dužni su da postupaju po pravilima saobraćaja, saobraćajnoj signalizaciji i signalnim oznakama postavljenim na pruzi i naredbama koje daju ovlašćena lica.

(3) Drugi subjekti (preduzeća koja projektuju železničke pruge, proizvode ili održavaju železnička vozila, školuju ili obučavaju kandidate za obavljanje poslova i zadataka u železničkom saobraćaju i dr.) dužni su da postupaju u skladu sa ovim zakonom.

Član 4

Železnička transportna preduzeća i druga preduzeća koja vrše železnički saobraćaj dužna su da se staraju da njihovi radnici ispunjavaju propisane zdravstvene, stručne i druge uslove za bezbedno vršenje železničkog saobraćaja.

II JAVNI PREVOZ

Član 5

(1) Železnička transportna preduzeća dužna su da javni prevoz putnika i stvari u železničkom saobraćaju vrše na način i prema uslovima koji su utvrđeni ovim zakonom.

(2) Odredbe ovog zakona ne odnose se na preduzeća koja vrše javni prevoz putnika i stvari tramvajem.

Član 6

(1) Železnička transportna preduzeća, u okviru svoje delatnosti, dužna su da organizuju i da redovno i efikasno vrše unutrašnju kontrolu nad bezbednim odvijanjem železničkog saobraćaja u skladu sa ovim zakonom.

(2) Organizaciju i način vršenja redovne unutrašnje kontrole bezbednog odvijanja železničkog saobraćaja utvrđuje Zajednica jugoslovenskih železnica (u daljem tekstu: Zajednica JŽ).

Član 7

(1) Železnička transportna preduzeća dužna su da, u okviru svojih prava, obaveza i odgovornosti, uređuju, ostvaruju i unapređuju efikasnu zaštitu ljudi, imovine i životne sredine u oblasti bezbednosti železničkog saobraćaja.

(2) Železnički radnici dužni su da čuvaju i održavaju sva materijalna dobra na železnici i da obezbede zaštitu ljudskih života, kao i da organizuju i vrše železnički saobraćaj na bezbedan način.

(3) Organizaciju i način ostvarivanja efikasne zaštite ljudi, imovine i životne sredine na železnici utvrđuje Zajednica JŽ.

1. Železničke pruge

Član 8

(1) Železničke pruge moraju se projektovati, graditi i održavati tako da odgovaraju utvrđenoj prevoznjoj i propusnoj moći pruge, brzini vozova, dozvoljenoj masi po osovini, dozvoljenoj masi po dužnom metru, zahtevima bezbednosti železničkog saobraćaja, kao i drugim uslovima koji su propisani za odnosnu prugu, a železničke pruge koje služe međunarodnom tranzitnom saobraćaju moraju ispunjavati i uslove koji su utvrđeni međunarodnim ugovorima.

(2) Pri projektovanju i građenju železničkih pruga i postrojenja, uređaja i objekata na pruzi moraju se primeniti tehnički i drugi uslovi utvrđeni odredbama ovog zakona i propisa donesenih za izvršavanje ovog zakona, kao i propisani jugoslovenski i granski standardi, koji se odnose na pruge i postrojenja, objekte i uređaje na pruzi, i drugi propisani uslovi kojima se obezbeđuje bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja.

(3) Tehničke i druge uslove za projektovanje i građenje železničkih pruga i postrojenja, uređaja i objekata na pruzi propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

(4) Postrojenja, uređaji i oprema koji se ugrađuju u novoizgrađene ili rekonstruisane železničke pruge i koji čine njihov sastavni deo podleže obaveznom atestiranju u pogledu propisanih karakteristika u skladu sa propisima o obaveznom atestiranju tih postrojenja, uređaja ili opreme.

(5) Postrojenja, uređaji i oprema koji čine sastavni deo železničkih pruga mogu se ugraditi u železničke pruge iz stava 1. ovog člana i uključiti u saobraćaj samo ako je za njih izdat atest o saobraznosti, u skladu sa propisima o obaveznom atestiranju tih postrojenja, uređaja i opreme.

Član 9

(1) Železničke pruge i postrojenja, objekti i uređaji na pruzi mogu se predati saobraćaju tek kad se tehničkim pregledom utvrdi da ispunjavaju propisane tehničke i druge uslove koje moraju da ispunjavaju u pogledu bezbednog odvijanja železničkog saobraćaja.

(2) Tehničkom pregledu podležu novoizgrađene i rekonstruisane železničke pruge i postrojenja, objekti i uređaji na pruzi.

(3) Tehnički pregled iz stava 2. ovog člana vrši se kad je završena izgradnja, odnosno rekonstrukcija železničke pruge i postrojenja, objekata i uređaja na pruzi u celini ili faza u kojoj se mogu uključiti u saobraćaj.

(4) Tehnički pregled pruga i postrojenja, objekata i uređaja iz stava 2. ovog člana vrši savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja koje je izdalo odobrenje za njihovu izgradnju, odnosno rekonstrukciju.

(5) Način i uslovi obavljanja tehničkih pregleda i predaje saobraćaju železničkih pruga i postrojenja, objekata i uređaja na pruzi iz st. 1. i 2. ovog člana, propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 10

Železničku prugu sačinjavaju donji i gornji stroj pruge, objekti, telekomunikaciona, signalno-sigurnosna, elektrovučna, elektroenergetska i ostala postrojenja i uređaji na pruzi, oprema pruge, poslovne zgrade železnice na pruzi sa zemljištem koje služi tim zgradama, pružni pojas sa obe strane pruge i vazdušni prostor iznad pruge u visini od 12 m, odnosno 14 m, kod dalekovoda napona preko 220 kV, računajući iznad gornje ivice šine.

Član 11

(1) Železničke pruge, prema nameni i obimu saobraćaja, privrednom značaju ili značaju koji imaju za unutrašnji i međunarodni saobraćaj, mogu biti magistralne i ostale.

- (2) Magistralne železničke pruge su glavne i pomoćne pruge koje su uvršćene u međunarodnu železničku mrežu pruga.
- (3) Ostale železničke pruge su pruge koje povezuju magistralne pruge.
- (4) Magistralne železničke pruge, njihovu kategorizaciju, klasifikaciju i oznake, utvrđuje Savezna vlada.
- (5) Ostale železničke pruge, njihovu kategorizaciju, klasifikaciju i oznake, utvrđuje Zajednica JŽ.
- (6) Železnička transportna preduzeća i druga preduzeća koja obavljaju železnički saobraćaj dužna su da o železničkim prugama i postrojenjima, objektima i uređajima na pruzi vode propisanu evidenciju i druge tehničke podatke koji su od značaja za bezbednost železničkog saobraćaja, koje utvrđuje Zajednica JŽ.

Član 12

(1) Železničke pruge moraju da ispunjavaju sledeće uslove:

- 1) širina koloseka mora iznositi 1.435 mm, s tim što ne sme biti manja od 1.430 mm, ni veća od 1.470 mm, uključujući i proširenje koloseka u krivini;
- 2) poluprečnik krivine na otvorenoj pruzi mora iznositi najmanje 300 m, a na glavnom prolaznom koloseku u stanici - najmanje 500 m. Spoljna širina, zavisno od veličine poluprečnika krivine i dozvoljene brzine, mora biti nadvišena, ali ne više od 150 mm;
- 3) nagib nivelete na otvorenoj pruzi može iznositi najviše 25 promila;
- 4) nagib nivelete u stanici može iznositi, i to: za stanicu u pravcu - do 1 promila, a za stanicu u krivini - do 2,5 promila, zavisno od poluprečnika krivine;
- 5) razmak koloseka u stanici mora biti toliki da između slobodnih profila tih koloseka postoji potreban prostor za bezbedno kretanje putnika i drugih lica i za postavljanje postrojenja, naprava i stubova za signale, električnu kontaktnu mrežu, osvetljenje i dr.;

- 6) razmak koloseka u stanici mora iznositi najmanje 4,75 m, a razmak koloseka između kojih se postavljaju peroni visine najmanje 0,5 m, računajući od gornje ivice šine, mora iznositi najmanje 6 m;
- 7) razmak koloseka na otvorenoj pruzi kod dvokolosečnih i paralelnih pruga mora iznositi najmanje 4 m;
- 8) dozvoljena masa na magistralnim prugama mora iznositi najmanje 22,5 t po osovini i 8 t po dužnom metru, a na ostalim prugama - 18 t po osovini i 6,4 t po dužnom metru.

(2) Železničke pruge iz stava 1. ovog člana moraju da ispunjavaju propisane uslove slobodnog profila za otvorenu prugu, za mostove, za tunele i za stanice, zavisno od toga da li je pruga elektrificirana ili nije.

(3) Ostale tehničke uslove koje moraju ispunjavati železničke pruge iz stava 1. ovog člana propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

(4) Izuzetno od odredaba st. 1. i 3. ovog člana, pri novogradnji ili rekonstrukciji železničkih pruga ili pri ponovnom uključivanju u saobraćaj postojećih železničkih pruga na kojima je tehnički neizvodljivo ili otežano primeniti uslove iz ovih odredaba mogu se primeniti blaži tehnički i drugi uslovi saglasno uslovima utvrđenim u odobrenju koje izdaje savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

Član 13

(1) Novoizgrađene magistralne železničke pruge moraju da ispunjavaju sledeće uslove:

- 1) najmanje dva koloseka, a minimalni razmak između koloseka mora iznositi 4,2 m;
- 2) računaska minimalna brzina mora iznositi 250 km/h;
- 3) dozvoljena masa po osovini mora iznositi 22,5 t;
- 4) dozvoljena masa po dužnom metru mora iznositi 8 t;

5) maksimalni nagib nivelete na otvorenoj pruzi može iznositi 12,5 promila;

6) minimalna dužina perona na glavnim stanicama mora iznositi 400 m;

7) minimalna korisna dužina obilaznog koloseka mora iznositi 750 m i dr.

(2) Ostale tehničke uslove koje moraju ispunjavati magistralne pruge iz stava 1. ovog člana propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 14

(1) Železnička pruga priključuje se na drugu prugu železničkog transportnog preduzeća u stanici, a izuzetno i na otvorenoj pruzi, uz obavezu sprovođenja neophodnih mera bezbednosti železničkog saobraćaja.

(2) Ako se železnička pruga priključuje na otvorenoj pruzi druge pruge, odvojna skretnica mora biti izvedena sa zaštitnim kolosekom i osigurana signalima sa predsignalima. Signali moraju biti zavisni od položaja skretnice, koja se kontroliše iz drugog posednutog službenog mesta na pruzi.

(3) Odvojna skretnica iz stava 2. ovog člana za vreme odvijanja železničkog saobraćaja mora biti posednuta železničkim radnikom ako se njen položaj ne kontroliše iz drugog posednutog službenog mesta na pruzi.

Član 15

Međusobno ukrštanje železničkih pruga i ukrštanje železničke pruge sa drugom prugom (prugom industrijske železnice, industrijskim kolosekom, tramvajskom prugom i sl.) mora biti van nivoa.

Član 16

Zajednički most za železničku prugu i javni put može se graditi na istim stubovima ili sa zajedničkom konstrukcijom, pod uslovom da su pruga i kolovoz puta potpuno odvojeni sigurnosnom ogradom.

Član 17

(1) U pružnom pojasu mogu se graditi samo železnički objekti i postrojenja.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, pružnom pojasu mogu se, uz prethodnu saglasnost železničkog transportnog preduzeća, graditi objekti i postrojenja drugih preduzeća koji služe za utovar i istovar stvari na železnici.

(3) U zaštitnom pružnom pojasu mogu se graditi građevinski i drugi objekti, podizati postrojenja na određenoj udaljenosti od pruge zavisno od njihove vrste i namene i saditi drveće, prema uslovima i uz primenu mera koje obezbeđuju bezbednost ljudi i saobraćaja.

Član 18

(1) Razmak između železničke pruge i puta mora biti toliki da se između njih mogu postaviti svi uređaji i postrojenja potrebni za obavljanje saobraćaja na pruzi i putu, s tim da iznosi najmanje 8 m, računajući od osovine najbližeg koloseka do najbliže tačke gornjeg stroja puta.

(2) Na brdovitim i teškim terenima, u klisurama i na drugim sličnim konfiguracijama terena, razmak između železničke pruge i puta koji nema svojstvo auto-puta može biti i manji od 8 m, pod uslovom da im se slobodni profili ne dodiruju i da se između njih mogu postaviti signalno-sigurnosni uređaji, telekomunikacioni uređaji, stabilna postrojenja elektrovuče i drugi uređaji neophodni za bezbedno odvijanje saobraćaja, s tim da pruga bude izvedena najmanje 1 m iznad nivelete puta.

(3) Ako postojeći put ne ispunjava uslove iz st. 1. i 2. ovog člana, na putu se moraju postaviti sigurnosne ograde.

Član 19

(1) Sistem veza u železničkom saobraćaju mora se graditi i održavati tako da predstavlja jedinstvenu celinu u pogledu funkcionisanja i korišćenja i da zadovoljava potrebe za obezbeđenje bezbednog odvijanja železničkog saobraćaja.

(2) Uslove za izgradnju i održavanje sistema veza u železničkom saobraćaju, zavisno od značaja i kategorije pruge, utvrđuje Zajednica JŽ.

Član 20

(1) Službena mesta iz kojih se vrši upravljanje i regulisanje železničkog saobraćaja (stanice, ukrsnice i rasputnice) na železničkoj pruzi, zavisno od maksimalne brzine kretanja voza, moraju biti opremljene signalno-sigurnosnim uređajima i postrojenjima, i to:

- 1) za brzinu kretanja voza na ostalim železničkim prugama preko skretničkog područja do 50 km/h - ulaznim signalima koji ne moraju biti u tehnički uslovljenoj međusobnoj zavisnosti i u zavisnosti od položaja skretnica u putu vožnje tako da signališu da li je dalja vožnja dozvoljena redovnom ili ograničenom brzinom. Izuzetno ova službena mesta mogu biti obezbeđena samo i prilaznim signalima;
- 2) za brzinu kretanja voza na železničkim prugama preko skretničkog područja od 50 do 100 km/h - ulaznim signalima i predsignalima. Ulazni signali moraju biti u tehnički uslovljenoj međusobnoj zavisnosti i u zavisnosti od položaja skretnica u putu vožnje tako da signališu da li je dalja vožnja dozvoljena redovnom ili ograničenom brzinom;
- 3) za brzinu kretanja voza od 100 do 160 km/h - ulaznim signalima i predsignalima i izlaznim signalima koji su u takvoj tehnički uslovljenoj zavisnosti od puta vožnje da se mogu postaviti u položaj koji dozvoljava dalju vožnju samo po prethodno obezbeđenom putu vožnje i ako je pruga slobodna u smeru kretanja voza do narednog ulaznog ili prostranog signala. Izlazni signali susednih službenih mesta na jednokolosečnoj pruzi moraju biti u takvoj međusobnoj tehnički uslovljenoj zavisnosti da se mogu postaviti u položaj koji dozvoljava vožnju samo u jednom smeru;
- 4) za brzinu kretanja voza od 100 do 160 km/h kod ulaznih i izlaznih signala u stanicama, prostornih i zaštitnih signala na glavnim prolaznim kolosecima - pružnim auto-stop uređajima.

(2) Ako se železnička pruga koja nema ugrađene pružne auto-stop uređaje priključuje na prugu sa ugrađenim auto-stop uređajima, ulazni signali i predsignali priključne pruge u stanici ili na drugom službenom mestu (ukrsnici ili rasputnici) priključenja moraju biti opremljeni pružnim auto-stop uređajima ili zaštitnom skretnicom u putu vožnje.

(3) Železničke pruge moraju za brzinu kretanja voza od 100 do 160 km/h biti opremljene pružnim uređajima preko kojih se uspostavlja radio-veza između osoblja vučnog vozila i osoblja dispečerskog centra.

Član 21

Elektrifikacija železničkih pruga vrši se primenom monofaznog sistema 25 kV, 50 Hz.

Član 22

(1) Na mestima na kojima je kontaktna mreža pod naponom i na mestima na kojima su postavljeni uređaji te mreže, gde postoji opasnost po život ljudi, moraju se sprovesti odgovarajuće zaštitne mere.

(2) Na signalno-sigurnosnim i telekomunikacionim postrojenjima i uređajima ili na delovima tih postrojenja ili uređaja koji se nalaze u neposrednoj blizini kontaktne mreže, moraju se sprovesti odgovarajuće mere zaštite od štetni (opasnih i ometajućih) električnih uticaja.

Član 23

(1) Kontaktne provodnik monofaznog sistema (25 kV, 50 Hz) iznad putnog prelaza u nivou mora biti postavljen na visini od najmanje 5,5 m, računajući od gornje ivice šine, s tim što se sa obe strane putnog prelaza moraju postaviti zaštitne kapije za drumska vozila čija ukupna visina, zajedno sa teretom na njemu, prelazi propisanu najveću dozvoljenu visinu - na rastojanju od najmanje 8 m od najbliže šine mereno po osi puta i na visini od najmanje 4,5 m iznad kolovoza puta.

(2) Na propisanoj udaljenosti od zaštitnih kapija s jedne i s druge strane putnog prelaza moraju se postaviti odgovarajući znaci zabrane saobraćaja za drumska vozila čija ukupna visina,

zajedno sa teretom na njemu, prelazi propisanu najveću dozvoljenu visinu, sa naznakom visine zaštitne kapije radi bezbednog odvijanja drumskog saobraćaja preko putnog prelaza.

(3) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, zaštitne kapije za drumska vozila čija ukupna visina, zajedno sa teretom na njemu, prelazi propisanu najveću dozvoljenu visinu mogu biti postavljene na visini manjoj od 4,5 m, ali ne manjoj od 4,2 m, iznad kolovoza puta.

Član 24

(1) Železničke stanice i druga službena mesta na pruzi u kojima se reguliše železnički saobraćaj moraju imati propisane prostorije, opremu i uređaje za osvetljavanje, kao i druge propisane uređaje, koji omogućavaju bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja.

(2) Uslove koje moraju ispunjavati prostorije, oprema i uređaji u železničkim stanicama i drugim službenim mestima na pruzi u pogledu bezbednog odvijanja železničkog saobraćaja propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

(3) Prostorije i mesta za primanje, smeštanje i otpremanje putnika, prtljaga i pošiljaka u železničkom saobraćaju moraju biti osvetljeni i snabdeveni odgovarajućim uređajima, postrojenjima i opremom koji su potrebni za bezbednost putnika i bezbedno vršenje poslova na tim mestima.

(4) U železničkim stanicama i stajalištima dvokolosečne pruge, sa velikom frekvencijom putnika i vozova, pristupi do vozova moraju biti izvedeni tako da putnici ne prelaze preko koloseka (podzemni prolazi, čeonni peroni i dr.).

(5) Stajališta na dvokolosečnim prugama moraju imati perone povezane prolazima ispod ili iznad pruge ili perone sa pristupnim prilazima za usmeravanje putnika na obezbeđeni putni prelaz ili pešački prelaz ili moraju biti zaštićena železničkim signalima.

(6) Stajališta na dvokolosečnim prugama iz stava 5. ovog člana, osim stajališta sa ostrvskim peronima, moraju imati ogradu između koloseka.

Član 25

(1) Cevovodi i vodovodi, električne, telefonske i telegrafske vazdušne linije i podzemni kablovi i druge slične instalacije i uređaji koji služe za opšte potrebe mogu se postaviti na železničko područje i ukrštati sa železničkom prugom, odnosno izvoditi paralelno sa železničkom prugom na železničkom području i van železničkog područja pod uslovom da se njihovim postavljanjem, izvođenjem ili korišćenjem ne ugrožava bezbednost železničkog saobraćaja niti ometa njegovo odvijanje i razvoj.

(2) Postavljanje instalacija i uređaja iz stava 1. ovog člana na železničko područje vrši se po pribavljenoj saglasnosti železničkog transportnog preduzeća.

Član 26

(1) Železničke pruge i postrojenja, objekti i uređaji na njima moraju se održavati u stanju koje obezbeđuje bezbedan železnički saobraćaj i moraju biti redovno kontrolisani i periodično pregledani.

(2) Železnička transportna preduzeća i druga preduzeća koja vrše održavanje, kontrolu i periodične preglede železničkih pruga i postrojenja, objekata i uređaja na njima moraju ispunjavati propisane uslove za vršenje tih poslova.

(3) Način vršenja održavanja, kontrole i periodičnih pregleda železničkih pruga i postrojenja, objekata i uređaja na njima, kao i uslove koje moraju ispunjavati železnička transportna preduzeća i druga preduzeća koja obavljaju poslove iz stava 2. ovog člana, utvrđuje Zajednica JŽ.

2. Železnička vozila

Član 27

(1) Železnička vozila i uređaji i oprema koji se ugrađuju u ta vozila moraju ispunjavati tehničke i druge uslove propisane ovim zakonom i propisima donesenim za izvršenje ovog zakona, jugoslovenskim i granskim standardima, kao i propisima o zaštiti od požara.

(2) Tehničke i druge uslove koje moraju ispunjavati železnička vozila i uređaji i oprema koji se ugrađuju u ta vozila propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

(3) Železnička vozila namenjena za korišćenje u međunarodnom železničkom saobraćaju moraju ispunjavati i uslove utvrđene međunarodnim ugovorima.

Član 28

(1) Železnička vozila sa teretom ili bez tereta moraju, u pogledu gabaritnih dimenzija vozila, mase po osovini i mase po dužnom metru, ispunjavati propisane uslove za pruge na kojima saobraćaju.

(2) Železnička vozila koja ne ispunjavaju uslove iz stava 1. ovog člana mogu saobraćati na železničkim prugama ako ispunjavaju propisane posebne uslove koji omogućavaju bezbedan železnički saobraćaj i ako za to dobiju odobrenje, u skladu sa ovim zakonom (prevoz naročitih pošiljki u železničkom saobraćaju).

(3) Odobrenje za prevoz naročitih pošiljki u unutrašnjem železničkom saobraćaju izdaje Zajednica JŽ.

(4) Posebne uslove pod kojima železnička vozila, koja ne ispunjavaju uslove propisane za železničke pruge, mogu saobraćati na železničkim prugama, utvrđuje Zajednica JŽ.

Član 29

(1) Inostrana železnička vozila mogu saobraćati na jugoslovenskim železničkim prugama ako ispunjavaju uslove utvrđene međunarodnim ugovorima.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, na jugoslovenskim železničkim prugama, kad prevoz treba da se izvrši do određenog mesta na teritoriji Savezne Republike Jugoslavije, mogu saobraćati inostrana železnička vozila pod uslovima propisanim ovim zakonom ako su ti uslovi blaži od uslova utvrđenih u međunarodnim ugovorima i ako se ne radi o tranzitu preko teritorije Savezne Republike Jugoslavije.

(3) Inostrana železnička vozila koja ne ispunjavaju uslove utvrđene međunarodnim ugovorima, mogu saobraćati na jugoslovenskim železničkim prugama ako ispunjavaju propisane posebne uslove koji omogućavaju bezbedan železnički saobraćaj i ako za to dobiju odobrenje, u skladu sa ovim zakonom (prevoz naročitih pošiljki u železničkom saobraćaju).

(4) Odobrenje za prevoz naročitih pošiljki u međunarodnom železničkom saobraćaju izdaje Zajednica JŽ.

(5) Posebne uslove pod kojima inostrana železnička vozila, koja ne ispunjavaju uslove utvrđene međunarodnim ugovorima, mogu saobraćati na jugoslovenskim železničkim prugama, utvrđuje Zajednica JŽ.

Član 30

Uređaji i oprema koji se ugrađuju na železnička vozila, a koji su bitni za bezbednost železničkog saobraćaja, kao što su uređaji i delovi uređaja za upravljanje vozilima, za međusobno spajanje vozila, za zaustavljanje vozila, za davanje svetlosnih signala i zvučnih signalnih znakova i sl., kao i odgovarajuća oprema, podleže obaveznom atestiranju i mogu se ugraditi u železnička vozila samo ako je za njih izdat atest o saobraznosti, u skladu sa propisima o obaveznom atestiranju tih uređaja i opreme.

Član 31

(1) Železnička vozila koja se proizvode moraju, u pogledu konstruktivnih i eksploatacionih osobina vozila i uređaja i opreme kao sastavnih delova tih vozila, odgovarati uslovima propisanim ovim zakonom i propisima donesenim za izvršenje ovog zakona, jugoslovenskim i granskim standardima i tehničkim elementima propisanim za prototip železničkog vozila.

(2) Prototip železničkog vozila, na osnovu koga će se serijski proizvoditi železnička vozila, mora biti odobren.

(3) Odobrenje za prototip železničkog vozila na osnovu koga će se serijski proizvoditi železnička vozila izdaje Zajednica JŽ.

(4) Železnička vozila koja se predaju saobraćaju moraju odgovarati odobrenom prototipu.

(5) Tehničke uslove koje mora da ispunjava prototip železničkog vozila, način i postupak odobravanja prototipa železničkog vozila i obrazac odobrenja prototipa železničkog vozila propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 32

(1) Železničko vozilo podleže obaveznom tehničkom pregledu.

(2) Tehnički pregled železničkih vozila vrši se pre njihovog puštanja u saobraćaj.

(3) Na tehničkom pregledu utvrđuje se da li železnička vozila koja se serijski ili pojedinačno proizvode, prepravljaju ili uvoze imaju propisane uređaje, a naročito uređaje za upravljanje, za zaustavljanje vozila, za davanje svetlosnih signala i zvučnih signalnih znakova, za osvetljavanje pruge i vozila i sl., i propisanu opremu, i da li su ti uređaji i ta oprema u ispravnom stanju, i da li ta vozila ispunjavaju i druge uslove za bezbedno učestvovanje u železničkom saobraćaju.

(4) Tehnički pregled iz stava 2. ovog člana vrše železnička transportna preduzeća ili druga preduzeća, koja ovlasti savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

(5) Savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja rešenjem utvrđuje koja preduzeća ispunjavaju propisane uslove za obavljanje tehničkog pregleda iz stava 2. ovog člana i objavljuje spisak ovlašćenih preduzeća.

(6) Za železničko vozilo koje je tehnički pregledano preduzeća iz stava 4. ovog člana izdaju potvrdu o utvrđenoj tehničkoj ispravnosti.

(7) Način i uslove obavljanja tehničkih pregleda iz stava 2. ovog člana, kao i uslove koje moraju ispunjavati železnička transportna preduzeća i druga preduzeća ovlašćena za obavljanje tehničkih pregleda propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 33

(1) Železnička vozila koja su tehnički pregledana i primljena i za koja je izdata potvrda da su tehnički ispravna pre predaje saobraćaju moraju biti upisana u evidenciju železničkih vozila koja sadrži vrstu, seriju, nosivost, godinu proizvodnje, evidencioni broj i druge potrebne podatke, zavisno od vrste vozila.

(2) Železnička transportna preduzeća i druga preduzeća koja raspolažu železničkim vozilima dužna su da o železničkim vozilima vode propisanu evidenciju i druge tehničke podatke koji su od značaja za bezbednost železničkog saobraćaja, koje utvrđuje Zajednica JŽ.

Član 34

(1) Železnička vozila moraju se održavati u stanju koje obezbeđuje bezbedan železnički saobraćaj.

(2) Železnička vozila moraju u saobraćaju biti redovno kontrolisana i periodično pregledana (kontrolni pregled) radi proveravanja da li imaju propisane uređaje i opremu u ispravnom stanju i da li ispunjavaju i druge uslove neophodne za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja.

(3) Način vršenja održavanja, kontrole i periodičnih pregleda železničkih vozila i druge uslove od značaja za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja, utvrđuje Zajednica JŽ.

Član 35

(1) Železnička vozila moraju biti opremljena uređajima za automatsko kočenje voza.

(2) Uređajima za ručno kočenje (ručnim kočnicama) moraju biti opremljena železnička putnička kola, a pri tvrdnim kočnicama moraju biti opremljena vučna vozila.

(3) Pritvrdne kočnice za obezbeđenje železničkih vozila od samopokretanja ili ručne kočnice mora imati i određeni broj železničkih teretnih kola u odnosu na ukupan broj železničkih teretnih kola uključenih u vozni park jugoslovenskih železnica kao i u odnosu na ukupan broj železničkih teretnih kola uvršćenih u voz.

(4) Broj železničkih teretnih kola koja u voznom parku jugoslovenskih železnica, odnosno u vozu, moraju imati pritvrdne ili ručne kočnice, u obimu od značaja za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja, utvrđuje Zajednica JŽ.

(5) Lokomotive, putnička i motorna kola moraju biti opremljena uređajima za brzo kočenje u slučaju opasnosti.

(6) Uređaji za brzo kočenje u slučaju opasnosti, ugrađeni u putničkim i motornim kolima, moraju biti dostupni putnicima.

Član 36

(1) Vučna vozila u saobraćaju na železničkim prugama koje su opremljene auto-stop uređajima moraju imati ugrađene auto-stop uređaje.

(2) Na železničkim prugama opremljenim auto-stop uređajima, u izuzetnim slučajevima, mogu saobraćati vučna vozila bez ugrađenog auto-stop uređaja ili sa neispravnim auto-stop uređajima (vožnja voza sa pruge bez ugrađenog auto-stop uređaja na pruzi sa ugrađenim auto-stop uređajem i obratno, vožnja voza po obilaznoj pruzi, produženje vožnje do prve moguće zamene vučnog vozila u slučaju kvara auto-stop uređaja za vreme vožnje, doprema vučnog vozila u radionicu i sl.), u skladu sa propisanim osnovnim uslovima i merama bezbednosti za obezbeđenje bezbednog odvijanja železničkog saobraćaja, koje utvrđuje Zajednica JŽ.

(3) Vučna vozila u saobraćaju na magistralnim železničkim prugama na kojima je maksimalna brzina preko 100 km/h moraju biti opremljena radio-uređajima kojima se uspostavlja radio-veza sa dispečarskim centrom.

(4) Vučna vozila moraju biti opremljena budnikom, uređajima za davanje zvučnih signala, registrujućim brzinomerom (tahografom), priborom za prvu pomoć i aparatima za gašenje požara.

(5) Izuzetno od odredbe stava 4. ovog člana, parne lokomotive i motorna vozila za posebne namene ne moraju biti opremljene budnikom.

Član 37

Putnička kola moraju biti opremljena uređajima za grejanje, za električno osvetljavanje, sanitarno-higijenskim uređajima, aparatima za gašenje požara i moraju biti podešena za bezbedno prelaženje putnika iz jednih kola u druga.

Član 38

Na delovima železničkih vozila koji mogu doći pod električni napon i dovesti u opasnost živote lica moraju se sprovesti propisane zaštitne mere, koje utvrđuje Zajednica JŽ.

3. Pravila saobraćaja

Član 39

(1) Železnička transportna preduzeća dužna su da organizuju i da vrše železnički saobraćaj u skladu sa ovim zakonom.

(2) Železnički saobraćaj mora se vršiti prema propisanim uslovima o načinu regulisanja i vršenja železničkog saobraćaja, o sastavu vozila i o kočenju vozova u saobraćaju, zavisno od tehničke opremljenosti pruge.

(3) Prevoz putnika i stvari u železničkom saobraćaju vrši se železničkim vozilima koja moraju odgovarati uslovima propisanim za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja.

(4) Vozovi za prevoz putnika moraju biti sa strane obeleženi putokaznim tablama koje označavaju relaciju na kojoj voz saobraća.

(5) Način regulisanja i vršenja železničkog saobraćaja, sastav vozova i raspored vozila u vozu, kao i kočenje vozova u saobraćaju, zavisno od tehničke opremljenosti pruge, utvrđuje Zajednica JŽ.

Član 40

(1) Saobraćaj putničkih i teretnih vozova vrši se prema unapred utvrđenom redu vožnje, s tim što se red vožnje koji se odnosi na redovan prevoz putnika mora objaviti najmanje 15 dana pre njegovog stupanja na snagu.

(2) Železnička transportna preduzeća moraju se pridržavati utvrđenog reda vožnje i moraju preduzimati mere za njegovo pravilno i redovno izvršenje.

Član 41

Voz u saobraćaju na pruzi mora biti posednut propisanim brojem železničkih radnika odgovarajuće stručne spreme i obučenosti, zavisno od vrste voza, vrste vučnog vozila u vozu i opremljenosti železničke pruge i železničkog vozila signalno-sigurnosnim i telekomunikacionim uređajima, koji utvrđuje Zajednica JŽ.

Član 42

(1) Kočenje voza vrši se automatskim kočnicama, koje se stavljaju u dejstvo iz vučnih vozila ili sa pojedinih vozila, odnosno koje deluju automatski kad se voz raskine.

(2) Kočenje voza može se vršiti i ručnim kočnicama u slučaju iznenadnog kvara uređaja za automatsko kočenje voza i u drugim propisanim posebnim slučajevima koji uslovljavaju da se kočenje voza vrši ručnom kočnicom.

Član 43

(1) Sastav voza i raspored vozila u vozu moraju biti takvi da obezbeđuju sigurno kretanje i efikasno kočenje voza i da voz može bezbedno saobraćati prema utvrđenom redu vožnje.

(2) U voz se može uvrstiti železničko vozilo koje odgovara propisanim uslovima i tehničkim elementima, ako je sposobno za saobraćaj, ako je u granicama propisanog profila i ako ne prekoračuje najveću dozvoljenu masu po osovini ili najveću dozvoljenu masu po dužnom metru, utvrđene za pruge na kojima vozilo treba da saobraća.

(3) Ako vozilo zajedno sa teretom ili bez tereta prekoračuje granice propisanog tovarnog profila ili najveću dozvoljenu masu po osovini ili najveću dozvoljenu masu po dužnom metru pruga na kojima treba da saobraća, takvo vozilo može se izuzetno uvrstiti u voz i može učestvovati u saobraćaju na železničkim prugama ako ispunjava propisane posebne uslove koji omogućavaju bezbedan železnički saobraćaj, utvrđene u članu 28 stav 2. i članu 29. stav 3. ovog zakona.

Član 44

(1) Na železničkoj pruzi voz može saobraćati brzinom koja odgovara tehničkoj sposobnosti pruge i postrojenja i uređaja na pruzi na kojoj saobraća, sposobnosti železničkih vozila uvršćenih u voz, kao i kočnoj masi voza.

(2) U železničkom saobraćaju brzina kretanja voza mora se prilagoditi propisanim brzinama na određenoj pruzi ili na delu te pruge, a maksimalna brzina voza ne sme se prekoračiti.

Član 45

(1) Voz mora biti opremljen propisanim aparatima sa hemijskim sredstvima za gašenje požara i priborom za prvu pomoć, smeštenim na lako dostupnim mestima.

(2) Voz za prevoz putnika mora noću, a u tunelima u kojima vožnja traje duže od 3 minuta i danju, biti unutra osvetljen na propisan način.

(3) Kola u vozu za prevoz putnika moraju biti na propisan način zagrejana ako je spoljna temperatura niža od +12 stepeni C.

(4) Način opremanja vozova aparatima sa hemijskim sredstvima za gašenje požara i priborom za prvu pomoć, kao i osvetljavanja i grejanja vozova, utvrđuje Zajednica JŽ.

Član 46

(1) Pre započinjanja radova na pruzi ili postrojenju, objektu ili uređaju na pruzi, kao i za vreme održavanja železničkih pruga ili postrojenja, objekata ili uređaja na pruzi, moraju se preduzimati

propisane mere za bezbedno odvijanje saobraćaja i sigurnost radnika koji izvode te radove, koje utvrđuje Zajednica JŽ.

(2) Preduzeće koje izvodi radove, odnosno koje održava železničku prugu, postrojenja, objekte i uređaje na pruži dužno je da pre početka radova obezbedi mesto na kome će se radovi izvoditi.

(3) Železničko transportno preduzeće dužno je da za vreme trajanja radova iz stava 2. ovog člana organizuje bezbedan saobraćaj na mestu izvođenja tih radova.

(4) Po završetku radova iz stava 1. ovog člana preduzeće koje izvodi te radove dužno je da sa železničke pruge ukloni ostatke materijala, sredstva rada, signalne znake i oznake i druge predmete koje je postavilo prilikom izvođenja radova i da postavi opremu, telekomunikacione, signalno-sigurnosne i druge uređaje koji su neophodni za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja.

Član 47

Za svaki voz moraju se voditi podaci o njegovom sastavu, osoblju, kočenju i kretanju i o događajima u vezi sa njegovim saobraćajem.

4. Sistem saobraćajne signalizacije i signalnih oznaka

Član 48

U vršenju železničkog saobraćaja primenjuju se signali, koji moraju biti takvi da se pomoću njih železnički radnici mogu brzo i pouzdano međusobno obavestavati i sporazumevati o saobraćaju vozova, pri manevrisanju, o dozvoli ili zabrani vožnje preko određenog mesta, o stanju pruge, o ograničenju brzine kretanja vozova i dr.

Član 49

(1) Železničke pruge moraju se opremiti propisanim signalima i signalnim oznakama kojima se železnički radnici i druga lica upozoravaju na opasnost koja im pretili, stavljaju im se do znanja ograničenja, zabrane i upozorenja kojih se moraju pridržavati i daju neophodna obaveštenja za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja i njihovu ličnu bezbednost.

(2) Signale, signalne znake i oznake na pruzi, vrstu, značenje, oblik, boju i najmanju daljinu vidljivosti signalnih znakova i oznaka, kao i mesta njihove ugradnje, odnosno postavljanja i način njihove upotrebe, utvrđuje Zajednica JŽ.

Član 50

Signalima i signalnim oznakama moraju se označiti i opasnosti privremenog karaktera, naročito one koje nastanu usled iznenadnog oštećenja pruge i privremena ograničenja i zabrane u saobraćaju. Ti signali i signalne oznake moraju se ukloniti čim prestanu razlozi zbog kojih su bili postavljeni.

Član 51

Sistem signalizacije i signalnih oznaka mora odgovarati organizaciji i procesu rada u vršenju železničkog saobraćaja i ispunjavati zahteve bezbednosti saobraćaja.

Član 52

Železnički radnici moraju se u vršenju železničkog saobraćaja pridržavati ograničenja, zabrana i obaveza datih pomoću signalnih znakova.

Član 53

Signali se moraju postavljati i održavati i moraju biti osvetljeni sopstvenim izvorom svetlosti ili biti prevučeni reflektujućom materijom tako da ih železnički radnici i druga lica na koja se ti signali odnose mogu na vreme i lako uočiti danju, noću i pri smanjenoj vidljivosti.

Član 54

Za očuvanje lične bezbednosti železničkih radnika i drugih lica, na određenim mestima u stanicama i na pruzi postavljaju se i koriste signali za opomenu.

Član 55

(1) Određeni signali u železničkom saobraćaju imaju značenje obaveznog naređenja ili upozorenja. Železnički radnici i druga lica na koja se ti signali odnose moraju po njima postupati.

(2) Ako je značenje signala nejasno, železnički radnici i druga lica na koja se signal odnosi moraju postupati tako kao da taj signal ima ono značenje koje obezbeđuje veću bezbednost u železničkom saobraćaju.

Član 56

Signali se moraju ukloniti, dopuniti ili zameniti ako njihovo značenje ne odgovara izmenjenim uslovima saobraćaja na pruzi i zahtevima bezbednosti železničkog saobraćaja.

Član 57

Voz mora biti označen, i to: na čeonj strani noću, a na kraju voza i danju i noću odgovarajućim signalima. Noću, a u slučaju smanjene vidljivosti i danju, ti signali moraju davati svetlost odgovarajuće boje i jačine.

Član 58

Na železničkim prugama mogu saobraćati vozovi opremljeni signalima postavljenim na kraju voza, koji su prevučeni reflektujućom materijom, tako da reflektuju svetlost odgovarajuće boje i jačine.

Član 59

(1) U železničkom saobraćaju železnički radnici moraju davati propisane signalne znake u skladu sa signalnim i saobraćajnim pravilima.

(2) Železnički radnici i druga lica na koje se ti signalni znaci odnose moraju postupati po njima.

5. Uslovi koje moraju ispunjavati železnički radnici

5.1. Uslovi koje u stručnom pogledu moraju ispunjavati železnički radnici

Član 60

- (1) Železnički radnici moraju imati propisanu stručnu spremu, moraju biti stručno obučeni za poslove i zadatke koje obavljaju u vršenju železničkog saobraćaja i moraju ispunjavati i druge propisane uslove za vršenje određenog stručnog posla u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Stručna sprema iz stava 1. ovog člana stiče se u železničkoj školi ili drugoj redovnoj školi.
- (3) Železnički radnici moraju za poslove i zadatke koje obavljaju imati propisan stručni ispit i podležu obaveznom stručnom obučavanju (usavršavanju), a njihova stručna obučenost mora se redovno proveravati svake druge godine, a po potrebi i vanredno.
- (4) Stručno obučavanje, redovno i vanredno proveravanje stručne obučenosti železničkih radnika, kao i način njihovog proveravanja vrši se u železničkim školama ili u železničkim transportnim preduzećima, po propisanim programima koje utvrđuje Zajednica JŽ.
- (5) Železnička transportna preduzeća ne smeju dozvoliti vršenje određenih poslova i zadataka železničkom radniku koji prilikom proveravanja stručne obučenosti ne pokaže odgovarajuće znanje za vršenje tih poslova i zadataka ili koji se ne podvrgne tom proveravanju.

Član 61

- (1) Stručni ispit iz člana 60. stav 3. ovog zakona može da polaže samo lice koje je prethodno savladalo program stručnog obučavanja za određenu vrstu zanimanja i koje se pripremilo za polaganje tog ispita prema utvrđenom programu za odnosnu vrstu zanimanja.
- (2) Programe za polaganje stručnog ispita iz stava 1. ovog člana, u obimu koji je od značaja za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja, utvrđuje Zajednica JŽ.
- (3) Proveravanjem znanja na stručnom ispitu utvrđuje se da li železnički radnik poznaje materiju bezbednosti železničkog saobraćaja predviđenu programom za polaganje stručnog ispita koja je propisana za određenu vrstu zanimanja.

5.2. Uslovi za sticanje prava na upravljanje vučnim vozilom i na regulisanje železničkog saobraćaja

Član 62

(1) Pravo na upravljanje vučnim vozilom može da stekne lice koje ispunjava sledeće uslove:

- 1) da je psihički i fizički sposobno da upravlja vozilom;
- 2) da je navršilo 18 godina života;
- 3) da ima propisanu stručnu spremu određenog zanimanja;
- 4) da se obučavalo pod nadzorom ovlašćenog lica koje je stručno obučeno za upravljanje određenom vrstom i serijom vozila;
- 5) da je položilo propisani stručni ispit za upravljanje vučnim vozilom;
- 6) da mu odlukom nadležnog organa nije zabranjeno upravljanje vozilom.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. tačka 2. ovog člana, pravo na upravljanje vučnim vozilom brzog voza i voza višeg ranga za prevoz putnika može da stekne samo lice koje je navršilo 21 godinu života.

Član 63

(1) Dozvola za upravljanje vučnim vozilom izdaje se licu na njegov zahtev, ako je ispunilo uslove iz člana 62. ovog zakona.

(2) Dozvola se izdaje sa rokom važenja od pet godina - licima do 45 godina života, a licima starijim od 45 godina sa rokom važenja od dve godine.

(3) Važenje dozvole iz stava 2. ovog člana produžiće se licu, na njegov zahtev, po isteku propisanog roka, na osnovu uverenja o zdravstvenoj sposobnosti, kojim se potvrđuje da je lice psihički i fizički sposobno da upravlja vučnim vozilom.

(4) Izuzetno od odredbe stava 2. ovog člana, dozvola se može izdati ili se njeno važenje može ograničiti i na rokove kraće od rokova utvrđenih u stavu 2. ovog člana ako je takav predlog dat u uverenju o zdravstvenoj sposobnosti tog lica.

Član 64

(1) Dozvola za upravljanje vučnim vozilom izdaje se licu za određenu vrstu i seriju vozila.

(2) U dozvoli iz stava 1. ovog člana označava se vrsta vučnih vozila za koja dozvola važi.

(3) Lice koje upravlja vučnim vozilom mora kod sebe da ima odgovarajuću dozvolu i dužno je da je pokaže na zahtev ovlašćenog lica saveznog ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja, odnosno ovlašćenog železničkog radnika.

(4) Dozvolu iz stava 1. ovog člana izdaje železničko transportno preduzeće.

Član 65

Pravo na regulisanje železničkog saobraćaja može da stekne lice koje ispunjava sledeće uslove:

- 1) da je psihički i fizički sposobno da reguliše železnički saobraćaj;
- 2) da je navršilo 18 godina života;
- 3) da ima propisanu stručnu spremu određenog zanimanja;
- 4) da se obučavalo pod nadzorom ovlašćenog lica koje je stručno obučeno za regulisanje železničkog saobraćaja;
- 5) da je položilo propisan stručni ispit za regulisanje železničkog saobraćaja;
- 6) da mu odlukom nadležnog organa nije zabranjeno da reguliše železnički saobraćaj.

Član 66

(1) Dozvola za regulisanje železničkog saobraćaja izdaje se licu na njegov zahtev, ako je ispunilo uslove iz člana 65. ovog zakona.

(2) Dozvola se izdaje sa rokom važenja od pet godina - licima do 45 godina, a licima starijim od 45 godina sa rokom važenja od dve godine.

(3) Važenje dozvole iz stava 2. ovog člana, produžiće se licu, na njegov zahtev, po isteku propisanog roka, na osnovu uverenja o zdravstvenoj sposobnosti kojim se potvrđuje da je lice psihički i fizički sposobno da reguliše železnički saobraćaj.

(4) Lice koje reguliše železnički saobraćaj mora da ima kod sebe odgovarajuću dozvolu i dužno je da je pokaže na zahtev ovlašćenog lica saveznog ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja, odnosno ovlašćenog železničkog radnika.

(5) Dozvolu iz stava 1. ovog člana izdaje železničko transportno preduzeće.

Član 67

(1) Dozvole iz člana 63. stav 1. i člana 66. stav 1. ovog zakona izdaju se na propisanom obrascu čiji oblik i sadržinu propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

(2) O izdatim dozvolama evidenciju vodi železničko transportno preduzeće.

5.3. Uslovi koje u zdravstvenom pogledu moraju ispunjavati železnički radnici

Član 68

(1) Železnički radnik mora ispunjavati propisane posebne zdravstvene uslove i biti psihički i fizički sposoban za obavljanje svojih poslova i zadataka.

(2) Zdravstvene uslove koje moraju ispunjavati železnički radnici, način njihovog utvrđivanja i vreme njihovog proveravanja propisuje savezni ministar nadležan za poslove rada, zdravstva i socijalne politike u sporazumu sa saveznim ministrom nadležnim za poslove saobraćaja.

Član 69

(1) Lice koje se obučava za vršenje određenih poslova železničkog radnika dužno je da se, pre zasnivanja radnog odnosa, podvrgne zdravstvenom pregledu.

(2) Železnički radnik dužan je da se, pre raspoređivanja na druge poslove i zadatke, odnosno pre upućivanja na školovanje ili stručno obučavanje, podvrgne zdravstvenom pregledu.

(3) Psihička i fizička sposobnost železničkog radnika mora se redovno i vanredno proveravati, na redovnom ili vanrednom zdravstvenom pregledu.

(4) Na zdravstvenom pregledu utvrđuje se da li je lice iz stava 1. ovog člana, odnosno železnički radnik iz stava 2 ovog člana psihički i fizički sposobno za obavljanje poslova određene vrste zanimanja, a na redovnom ili vanrednom zdravstvenom pregledu - da li je železnički radnik iz stava 3. ovog člana psihički i fizički sposoban za obavljanje svojih poslova i zadataka.

Član 70

Zdravstvene preglede lica koja se obučavaju za obavljanje poslova železničkog radnika i redovne i vanredne zdravstvene preglede železničkih radnika i zdravstvenu evidenciju o tim licima, odnosno o psihičkoj i fizičkoj sposobnosti tih lica vrše zdravstvene organizacije odnosno ustanove koje su osposobljene i opremljene, odnosno koje ispunjavaju propisane uslove za obavljanje tih pregleda i vođenje evidencija.

Član 71

(1) Na redovni zdravstveni pregled upućuje se železnički radnik u propisanim rokovima, koji zavise od vrste poslova koje taj radnik obavlja.

(2) Železničko transportno preduzeće dužno je da železničkog radnika uputi na redovni zdravstveni pregled pre isteka roka propisanog za obavljanje tog pregleda.

Član 72

(1) Na vanredni zdravstveni pregled upućuje se železnički radnik za koga se osnovano posumnja da iz zdravstvenih razloga više nije sposoban da obavlja svoje poslove i zadatke i posle svakog udesa, teže povrede, teške i dugotrajne bolesti i u drugim propisanim slučajevima.

(2) Upućivanje radnika iz stava 1. ovog člana na vanredni zdravstveni pregled vrši se na zahtev ovlašćenog železničkog radnika, lekara, ovlašćenog lica saveznog ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja, javnog tužioca, suda, sudije za prekršaje, ili na lični zahtev radnika.

Član 73

(1) Železnički radnik koji ne ispunjava propisane zdravstvene uslove smatra se psihički i fizički nesposobnim za vršenje određenih poslova dok ta nesposobnost traje.

(2) Železničko transportno preduzeće ne sme dozvoliti železničkom radniku da obavlja svoje poslove ako se na zdravstvenom pregledu utvrdi da ne ispunjava propisane zdravstvene uslove za te poslove ili ako se nije podvrgao zdravstvenom pregledu na koji je upućen.

Član 74

(1) Železnički radnik ne sme stupiti na rad niti vršiti određene poslove ako je u tolikoj meri umoran ili bolestan, ili je u takvom psihičkom stanju da je nesposoban da vrši poverene poslove.

(2) Železnički radnik koji se u toku vršenja svojih poslova oseća umornim ili bolesnim ili iz bilo kojih drugih razloga nesposobnim za dalje obavljanje poslova dužan je da o tome obavesti odgovorno lice u železničkom transportnom preduzeću i da prekine da vrši posao ako oceni da ne može da bezbedno vrši svoje poslove i zadatke.

(3) Železnički radnik ne sme uzimati alkoholna pića, opojne droge ili psihoaktivna sredstva za vreme obavljanja svojih poslova, niti stupati na rad ako u organizmu ima alkohola ili ako je pod dejstvom opojnih droga, odnosno psihoaktivnih sredstava.

(4) Postupak za proveravanje psihičke i fizičke sposobnosti radnika iz st. 1, 2. i 3. ovog člana, pre njegovog stupanja na rad i u toku rada, propisuje savezni ministar nadležan za poslove

rada, zdravstva i socijalne politike u sporazumu sa saveznim ministrom nadležnim za poslove saobraćaja.

(5) Železničko transportno preduzeće dužno je da na način iz stava 4. ovog člana organizuje proveru psihičke i fizičke sposobnosti određenih železničkih radnika pre njihovog stupanja na rad i u toku rada, da utvrdi obim i učestalost provere te sposobnosti, koji radnici podležu toj proveri i u kojim se organizacionim jedinicama (stanicama i jedinicama vuče) vrši ta provera.

Član 75

Železničkom radniku ne sme se dozvoliti obavljanje poslova ako se prilikom provere njegove psihičke i fizičke sposobnosti utvrdi da ne ispunjava propisane zdravstvene uslove za obavljanje tih poslova, ili ako se utvrdi da radi pod dejstvom alkohola ili opojnih droga ili psihoaktivnih sredstava ili ako se utvrdi da je sklon upotrebi alkohola ili opojnih droga ili psihoaktivnih sredstava.

Član 76

Železnički radnik za koga se analizom krvi, ili krvi i urina, ili drugom stručnom metodom merenja količine alkohola u organizmu, utvrdi da ima alkohola u krvi, ili da pokazuje znake alkoholne poremećenosti, smatraće se da je pod dejstvom alkohola.

Član 77

Železničkom radniku ne mogu se poveriti poslovi rukovođenja saobraćajem, regulisanja saobraćaja, disponiranja u saobraćaju i kontrole procesa rada u saobraćaju ako se utvrdi da je sklon upotrebi alkohola ili opojnih droga ili psihoaktivnih sredstava.

Član 78

(1) Ovlašćeni železnički radnik, odnosno ovlašćeno lice saveznog ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja može železničkog radnika podvrći ispitivanju alkoholisanosti pomoću odgovarajućih sredstava i aparata, ili uputiti na stručni zdravstveni pregled radi provere da li ima

alkohola u organizmu, ili da li pokazuje znake alkoholne poremećenosti, ili se nalazi pod dejstvom droga ili psihoaktivnih sredstava.

(2) Železnički radnik dužan je da se podvrgne ispitivanju odnosno stručnom zdravstvenom pregledu iz stava 1. ovog člana na koji je upućen.

5.4. Ukupno radno vreme, ukupno trajanje smene i upravljanja vučnim vozilom, odmori i raspored u smenama voznog i staničnog osoblja

Član 79

Ukupno radno vreme i ukupno trajanje smene voznog i staničnog osoblja, ukupno trajanje upravljanja vučnim vozilom voza, odmori i raspored radnog vremena u smenama voznog i staničnog osoblja utvrđuju se u skladu sa organizacijom saobraćaja, izvršenjem reda vožnje i drugim uslovima koji utiču na psihičku i fizičku sposobnost voznog i staničnog osoblja da bezbedno obavljaju svoje poslove i zadatke pri vršenju železničkog saobraćaja.

Član 80

(1) Ukupno radno vreme voznog ili staničnog osoblja iznosi 40 časova u sedmici.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, ukupno radno vreme voznog ili staničnog osoblja može za određeni period trajati duže od 40 časova u sedmici pod uslovima utvrđenim opštim aktom, odnosno kolektivnim ugovorom železničkog transportnog preduzeća, s tim da radno vreme u proseku u toku godine ne bude duže od 40 časova sedmično.

(3) Ukupnim radnim vremenom voznog ili staničnog osoblja smatra se vreme koje radnik provede u očekivanju posla, vreme provedeno u smeni i vreme provedeno u raspremi.

(4) Vremenom provedenim u očekivanju posla smatra se vreme koje vozno osoblje provede na radu od momenta javljanja na rad do početka smene, a najviše do dva časa.

(5) Vremenom provedenim u raspremi smatra se vreme koje vozno osoblje provede na radu nakon završetka smene, a najviše do jedan čas.

Član 81

(1) Ukupno trajanje smene voznog ili staničnog osoblja iznosi najviše 12 časova.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, ukupno trajanje smene osoblja vučnog vozila brzog voza ili voza višeg ranga za prevoz putnika može u jednoj smeni iznositi najviše 10 časova.

(3) Ukupnim trajanjem smene voznog ili staničnog osoblja smatra se vreme koje vozno osoblje provede u pripremi pre početka rada, vreme provedeno u vožnji na vučnom vozilu, odnosno vozu, vreme provedeno u manevrisanju železničkim vozilima i vreme prekida rada u toku smene najviše do dva časa, odnosno vreme koje stanično osoblje provede u obavljanju posla u toku jedne smene.

Član 82

(1) Ukupno trajanje upravljanja mašinovođa na vučnom vozilu voza, u toku jedne smene, iznosi najviše 10 časova.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, ukupno trajanje upravljanja vučnim vozilom brzog voza ili voza višeg ranga za prevoz putnika u jednoj smeni iznosi najviše osam časova.

(3) Ukupnim trajanjem upravljanja vučnim vozilom voza smatra se vreme koje mašinovođa provede na vučnom vozilu u toku vožnje uključujući i vreme zadržavanja u početnoj, usputnim stanicama i u krajnjoj stanici.

Član 83

Ukupno trajanje smene železničkih radnika iz člana 81. ovog zakona i ukupno trajanje upravljanja vučnim vozilom voza iz člana 82. ovog zakona izuzetno se može produžiti za najviše četiri časa u toku jedne smene u slučajevima: više sile, vanrednih događaja nastalih u železničkom saobraćaju, vršenja saobraćaja pomoćnog voza, neredovnog izvršenja reda vožnje voza, vršenja saobraćaja u službenim mestima izvan domicilne jedinice i nepredviđenog izostanka radnika koji je trebalo da zameni radnika u obavljanju radne obaveze, pod uslovom da

se radnik oseća sposobnim za produžetak započetog rada, s tim da rad duži od punog radnog vremena ne može da traje duže od 10 časova u radnoj sedmici po radniku.

Član 84

(1) Odmor voznog osoblja u domicilnoj jedinici između dve uzastopne smene iznosi dvostruki broj časova ostvarenih na radu u toku smene, a najmanje 12 časova neprekidno.

(2) Odmor voznog osoblja u obrtnoj jedinici iznosi ne manje od šest časova neprekidno.

(3) Ako se rad voznog osoblja od polaska iz domicilne jedinice do povratka u domicilnu jedinicu može izvršiti u trajanju jedne smene, odmor voznog osoblja u obrtnoj jedinici nije obavezan.

(4) Odmor staničnog osoblja između dve uzastopne smene iznosi dvostruki broj časova ostvarenih na radu u toku smene, a najmanje 12 časova neprekidno.

Član 85

(1) Vozno i stanično osoblje ne sme stupiti na rad niti produžiti rad na svojim poslovima protivno odredbama čl. 80. do 84. ovog zakona.

(2) Ovlašćeni železnički radnici ne smeju dozvoliti voznom ili staničnom osoblju da obavljaju poslove protivno odredbama čl. 80. do 84. ovog zakona.

Član 86

(1) Železničko transportno preduzeće, opštim aktom odnosno kolektivnim ugovorom, utvrđuje godišnji raspored radnog vremena i odmora voznog i staničnog osoblja u smenama, u skladu sa potrebama saobraćaja i uslovima za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja.

(2) Odgovorno lice u železničkom transportnom preduzeću, utvrđuje mesečni raspored radnog vremena i odmora voznog i staničnog osoblja u smenama, u skladu sa potrebama saobraćaja i uslovima za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja.

(3) Odgovornim licem u železničkom transportnom preduzeću, u smislu ovog zakona, smatra se lice koje železničko transportno preduzeće ovlasti da obavlja određene poslove i zadatke u železničkom saobraćaju.

Član 87

U železničkim stanicama i jedinicama vuče u kojima se voznom osoblju obezbeđuje odmor između dve uzastopne smene moraju postojati odgovarajuće prostorije za odmor i ishranu tih radnika, koje moraju ispunjavati propisane higijensko-tehničke uslove.

6. Prava i dužnosti subjekata u slučaju nastanka vanrednih događaja

Član 88

(1) Železničko transportno preduzeće dužno je da preduzme mere za spasavanje lica i pružanje pomoći povređenim licima u vanrednim događajima nastalim u železničkom saobraćaju.

(2) U slučaju prekida železničkog saobraćaja zbog vanrednog događaja preduzeće iz stava 1. ovog člana dužno je da preduzme mere za uspostavljanje saobraćaja u što kraćem roku.

Član 89

(1) Železničko transportno preduzeće dužno je da utvrdi uzroke vanrednih događaja nastalih u železničkom saobraćaju, odnosno okolnosti pod kojima su vanredni događaji nastali.

(2) Železnički radnici i druga lica koja se zateknu ili nađu na mestu vanrednog događaja nastalog u železničkom saobraćaju, u kome je bilo povređenih lica, dužni su da učestvuju u spasavanju tih lica, da im pruže pomoć i da o tome odmah obaveste železničko transportno preduzeće, a ako ima poginulih i povređenih lica - i najbližu zdravstvenu organizaciju ili ustanovu i nadležni organ unutrašnjih poslova.

(3) Način osposobljavanja železničkih radnika za pružanje prve pomoći povređenim licima u vanrednim događajima nastalim u železničkom saobraćaju, propisuje savezni ministar nadležan za poslove rada, zdravstva i socijalne politike u sporazumu sa saveznim ministrom nadležnim za poslove saobraćaja.

(4) Železničko transportno preduzeće koje je obavješteno o vanrednom događaju u kome je bilo povređenih i poginulih lica dužno je da o tome obavesti najbližu zdravstvenu organizaciju ili ustanovu.

Član 90

Organi koji vrše uviđaj o vanrednim događajima nastalim u železničkom saobraćaju dužni su da vode računa da uviđajne radnje ne ometaju bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja, odnosno da uviđaj obave u što kraćem roku, tako da se ometanje saobraćaja svede na najmanju meru.

Član 91

(1) Železnička transportna preduzeća dužna su da o vanrednim događajima nastalim u železničkom saobraćaju, koji su imali za posledicu smrt ili težu povredu lica ili znatnu materijalnu štetu, odmah po njihovom nastanku obaveste savezni organ nadležan za poslove saobraćaja, kao i organe Vojske Jugoslavije ako je u tim vanrednim događajima bilo poginulih i povređenih vojnih lica ili oštećenih vojnih transportnih i ostalih sredstava.

(2) Železnička transportna preduzeća dužna su da o vanrednim događajima nastalim u železničkom saobraćaju i o drugim podacima od značaja za bezbednost železničkog saobraćaja vode evidenciju i da saveznom organu nadležnom za poslove saobraćaja povremeno, a najmanje jedanput godišnje, dostavljaju izveštaje o stanju bezbednosti železničkog saobraćaja, sa odgovarajućim podacima.

(3) Način evidentiranja podataka o vanrednim događajima nastalim u železničkom saobraćaju i drugih podataka od značaja za bezbednost železničkog saobraćaja propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja u sporazumu sa funkcionerom koji rukovodi saveznom organizacijom uprave nadležnom za poslove statistike.

7. Prava, dužnosti i odgovornosti železničkih radnika

Član 92

(1) Železnički radnici dužni su da se pridržavaju odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona o regulisanju i vršenju železničkog saobraćaja, o signalima i o održavanju železničkih pruga, objekata, postrojenja i uređaja na njima i železničkih vozila.

(2) Železnički radnici dužni su da za vreme vršenja železničkog saobraćaja obavljaju propisane poslove i zadatke, kao i da nose propisano službeno odelo sa oznakama, koje utvrđuje Zajednica JŽ.

(3) Nepridržavanje odredaba propisa iz st. 1. i 2. ovog člana predstavlja prekršaj i povredu radnih dužnosti i obaveza.

(4) Železnička transportna preduzeća utvrđuju ovlašćenja radnika za vršenje redovne unutrašnje kontrole iz člana 6. stav 1. ovog zakona.

Član 93

(1) Ovlašćeni železnički radnici dužni su da organizuju i trajno vrše redovnu unutrašnju kontrolu bezbednosti železničkog saobraćaja i da preduzimaju potrebne mere u pogledu primene odredaba ovog zakona.

(2) Ovlašćenim železničkim radnikom, u smislu ovog zakona, smatra se radnik sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima ili drugi radnik kog železničko transportno preduzeće ovlasti da obavlja određene poslove i zadatke u železničkom saobraćaju.

(3) Ako radnici iz stava 1. ovog člana smatraju da, u interesu bezbednosti železničkog saobraćaja, odgovorno lice u železničkom transportnom preduzeću nije primenilo potrebnu meru iz člana 74. st. 1. i 2, čl. 75. i 77, člana 86. stav 2. i člana 103. stav 4. ovog zakona dužni su da na to upozore to lice. Ako to lice i pored upozorenja ne primeni potrebnu meru, radnici iz stava 1. ovog člana dužni su da o tome obaveste nadležni organ u železničkom transportnom preduzeću.

(4) Ovlašćeni železnički radnici iz stava 1. ovog člana dužni su da podnesu prijavu sudiji za prekršaje protiv železničkog radnika ili odgovornog lica koje je učinilo prekršaj pri vršenju železničkog saobraćaja.

8. Ukrštanje železničkih pruga i puteva

Član 94

(1) Prelaženje drumskih vozila preko železničke pruge dozvoljeno je samo na putnim prelazima, a prelaženje lica preko železničke pruge dozvoljeno je samo na pešačkim ili putnim prelazima.

(2) Vozovi u železničkom saobraćaju imaju na putnim prelazima pravo prvenstva prolaza u odnosu na drumska vozila i druge učesnike u saobraćaju.

Član 95

(1) Ukrštanje železničke pruge i puta, određivanje mesta na kojima se može izvesti ukrštanje pruge i puta i mere koje se moraju preduzeti radi obezbeđivanja bezbednog odvijanja saobraćaja na putnim prelazima utvrđuju se zavisno od gustine saobraćaja, preglednosti železničke pruge, brzine vožnje na pruzi i putu i od drugih mesnih uslova koji su od značaja za bezbednost saobraćaja.

(2) Način ukrštanja železničke pruge i puta, određivanje mesta na kojima se može izvesti ukrštanje pruge i puta i mere koje se moraju preduzeti za obezbeđivanje bezbednog odvijanja saobraćaja na putnim prelazima, propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 96

(1) Ukrštanje železničke pruge i auto-puta i ukrštanje pruge i puta u staničnom prostoru između ulaznih, odnosno izlaznih skretnica od kojih počinju stanični koloseci ne može biti u istom nivou.

(2) Ukrštanje železničke pruge i puta koji nema svojstvo auto-puta, ne može biti u istom nivou ako je saobraćaj drumskih motornih vozila na putu vrlo gust ili ako je železnički saobraćaj na pruzi učestao i ako to zahtevaju posebni uslovi na mestu ukrštanja pruge i puta i drugi razlozi bezbednosti železničkog saobraćaja.

Član 97

Železnička transportna preduzeća i druga preduzeća koja vrše železnički saobraćaj, kao i preduzeća u čiju delatnost spada održavanje puteva dužna su da na putnom prelazu sprovedu propisane mere za bezbedan saobraćaj i da putne prelaze održavaju u stanju kojim se obezbeđuje bezbedno odvijanje saobraćaja.

Član 98

Na železničkoj pruzi, ispred putnog prelaza, moraju biti postavljeni propisani signalni znakovi za obaveštavanje voznog osoblja o približavanju voza putnom prelazu i o obavezi davanja propisanih zvučnih signala sa vučnog vozila.

Član 99

(1) Za prelazak preko putnog prelaza vozila koja saobraćaju na putevima sa posebnom dozvolom za vanredni prevoz, ako drumsko vozilo sa teretom na njemu ili bez tereta prekoračuje propisanu najveću dozvoljenu ukupnu masu ili najveću dozvoljenu masu po osovini ili najveću dozvoljenu visinu, potrebna je saglasnost železničkog transportnog preduzeća na čijem se području taj prevoz vrši.

(2) Na podvožnjacima čija je donja ivica konstrukcije iznad kolovoza puta postavljena na visinu manju od najveće dozvoljene visine drumskog vozila, zajedno sa teretom na njemu, moraju se postaviti zaštitne kapije i odgovarajući znaci zabrane saobraćaja za drumska vozila čija ukupna visina, zajedno sa teretom na njemu, prelazi propisanu najveću dozvoljenu visinu.

(3) Zaštitne kapije i odgovarajuće znake zabrane saobraćaja za drumska vozila iz stava 2. ovog člana dužni su da postavljaju i da ih održavaju preduzeća koja se staraju o javnim putevima i koja ih održavaju.

9. Zaštita železničkih pruga i vozila

Član 100

(1) Pristup i kretanje lica i drumskih vozila na železničkom području dozvoljeni su samo na određenim mestima.

(2) Lica koja u okviru svojih poslova i zadataka treba da izvrše određene radove na železničkom području, izuzev železničkih radnika, dužni su da o tome obaveste železničko transportno preduzeće koje vrši saobraćaj na odnosnoj pruzi i da od njega dobiju pismeno odobrenje o vremenu i uslovima pod kojima mogu izvršiti te radove.

(3) Izuzetno, odredba stava 2. ovog člana ne odnosi se na pripadnike organa unutrašnjih poslova i organa Vojske Jugoslavije ako treba da izvrše određenu službenu radnju ili da pristupe na železničko područje i da se kreću na tom području i na mestima koja nisu za to predviđena.

(4) Železničko transportno preduzeće može dozvoliti pristup i kretanje licima iz stava 2. ovog člana na železničkom području i na mestima koja nisu za to predviđena.

Član 101

(1) Radi bezbednog odvijanja železničkog saobraćaja, zabranjeno je:

- 1) kvariti ili oštećivati železničku prugu, železnička vozila ili njihovu opremu;
- 2) bacati ili stavljati bilo kakav predmet na železničku prugu ili bacati bilo kakav predmet na železnička vozila ili iz železničkih vozila;
- 3) izvoditi radove u blizini železničke pruge koji bi mogli oštetiti železničku prugu ili umanjiti stabilnost terena (klizanje ili odronjavanje terena, hidrografske promene i sl.), ili na bilo koji drugi način ugrožavati ili ometati železnički saobraćaj;
- 4) neovlašćeno otvarati branik putnog prelaza, stavljati ili vešati bilo šta na branik ili drugi signalno-sigurnosti uređaj putnog prelaza, ili na bilo koji drugi način ometati normalno funkcionisanje branika ili drugog uređaja na putnom prelazu;
- 5) vršiti poslove, saditi drveće i drugo visoko rastinje ili izvoditi radove u blizini putnog prelaza koji umanjuju, sprečavaju ili na bilo koji način ometaju preglednost železničke pruge ili puta;

- 6) neovlašćeno ukloniti napravu postavljenu radi zaštite železničkog saobraćaja na mesto odronjavanja, na mestu bujice ili na mestu izloženom vejavicama i jakim vetrovima;
- 7) unositi materije ili predmete u putnička kola, stanične prostorije ili druga mesta predviđena za putnike, kojima bi se mogla ugroziti bezbednost putnika i drugih lica ili im se naneti šteta;
- 8) upotrebiti uređaj za kočenje radi zaustavljanja voza, osim u slučaju opasnosti za bezbednost voza, putnika i drugih lica;
- 9) ometati rad čuvara pruge, putnog prelaza, mosta, odnosno tunela ili drugog železničkog radnika u vršenju železničkog saobraćaja;
- 10) pored železničke pruge, a naročito u blizini vidnih železničkih signala, saditi visoko drveće i postavljati znakove, oznake, izvore svetlosti koji daju obojenu svetlost ili bilo koje druge naprave koje bojom, oblikom i svetlošću ili na drugi način otežavaju uočavanje železničkih signala ili koje mogu dovesti u zabludu železničke radnike u pogledu značenja železničkih signala.

(2) Železničko transportno preduzeće, u slučajevima iz tačke 10. stav 1. ovog člana, ima pravo da bez posebnog odobrenja ukloni drveće ili objekte koji mogu da dovedu u zabludu železničke radnike u pogledu značenja železničkog signala.

Član 102

(1) Na mestima koja su predviđena za pristup i kretanje na železničkom području i u vozovima, sva lica dužna su da se pridržavaju propisanog unutrašnjeg reda u železničkom saobraćaju koji propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja u sporazumu sa saveznim ministrom nadležnim za unutrašnje poslove.

(2) Ovlašćeni železnički radnici staraju se da se lica koja se nalaze na železničkom području i u vozovima pridržavaju unutrašnjeg reda u železničkom saobraćaju.

(3) Radnici iz stava 2. ovog člana, u sprovođenju unutrašnjeg reda u železničkom saobraćaju, imaju i dužnosti da legitimišu lica koja se ne pridržavaju tog unutrašnjeg reda, da preduzimaju mere potrebne za sprečavanje narušavanja i mere za uspostavljanje narušenog unutrašnjeg reda, da oduzimaju predmete koji su upotrebljeni za ugrožavanje bezbednosti železničkog saobraćaja ili za narušavanje unutrašnjeg reda u železničkom saobraćaju.

(4) Ovlašćeni železnički radnici dužni su da podnesu prijavu sudiji za prekršaje protiv lica koja su narušila unutrašnji red u železničkom saobraćaju.

(5) Nadležni organi unutrašnjih poslova, na zahtev ovlašćenih železničkih radnika, pružaju potrebnu pomoć tim radnicima u sprečavanju narušavanja i uspostavljanja unutrašnjeg reda u železničkom saobraćaju.

Član 103

(1) Železnička transportna preduzeća dužna su da utvrde objekte od posebnog značaja za bezbednost železničkog saobraćaja i da organizuju fizičku i tehničku zaštitu tih objekata.

(2) Kriterijume za određivanje objekata iz stava 1. ovog člana i mere zaštite za obezbeđenje tih objekata propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja u sporazumu sa saveznim ministrom nadležnim za poslove odbrane i sa saveznim ministrom nadležnim za unutrašnje poslove.

(3) Radnik koji obavlja poslove neposredne fizičke zaštite određenih objekata može biti naoružan odgovarajućim vatrenim oružjem.

(4) Pored radnika iz stava 3. ovog člana i ovlašćeni železnički radnici i odgovorna lica u železničkom transportnom preduzeću dužni su da preduzimaju mere za zaštitu objekata od posebnog značaja za bezbednost železničkog saobraćaja.

Član 104

(1) Železničko transportno preduzeće dužno je da na mestima odronjavanja, na mestima bujica i na mestima izloženim vejavicama i jakim vetrovima, na kojima može doći do ometanja ili

ugrožavanja železničkog saobraćaja, samostalno ili zajedno sa drugim pravnim licem, blagovremeno preduzima propisane mere tehničke i fizičke zaštite železničkih pruga i postrojenja, objekata i uređaja na tim prugama od elementarnih nepogoda radi obezbeđenja bezbednog odvijanja železničkog saobraćaja, koje utvrđuje Zajednica JŽ.

(2) Železničko transportno preduzeće, u slučajevima iz stava 1. ovog člana, ima pravo, bez posebnog odobrenja, da postavlja i održava privremene zaštitne naprave i privremeno da smešta materijal i druga sredstva na zaštitni pružni pojas ako je to potrebno radi preduzimanja mera za obezbeđenje bezbednog odvijanja železničkog saobraćaja, odnosno za uspostavljanje železničkog saobraćaja.

(3) Kad prestanu razlozi iz stava 2. ovog člana, železničko transportno preduzeće dužno je da sa zaštitnog pružnog pojasa ukloni privremene zaštitne naprave, materijal i druga sredstva.

(4) Železničko transportno preduzeće dužno je da plati vlasniku zemljišta naknadu za korišćenje zemljišta, u skladu sa propisima kojima se uređuje pitanje naknade u slučaju ograničenja prava svojine.

Član 105

Železnička transportna preduzeća i druga preduzeća dužna su da u svako doba, a naročito u zimskom periodu, preduzimaju propisane mere iz člana 104. ovog zakona za obezbeđenje bezbednog odvijanja železničkog saobraćaja.

III PREVOZ ZA SOPSTVENE POTREBE

1. Industrijska železnica i industrijski kolosek

Član 106

(1) Preduzeća koja vrše prevoz putnika i stvari za sopstvene potrebe na industrijskim kolosecima (u daljem tekstu: industrijska železnica), koji se priključuju na železničku prugu, odnosno na prugu industrijske železnice, dužna su da železnički saobraćaj na industrijskim kolosecima vrše na način i prema uslovima utvrđenim ovim zakonom.

(2) Preduzeća iz stava 1. ovog člana mogu na svojoj industrijskoj železnici vršiti i javni prevoz putnika i stvari, ako ispunjavaju uslove propisane za železnička transportna preduzeća i ako su registrovana za tu delatnost.

Član 107

(1) Pruga industrijske železnice ili industrijski kolosek priključuje se na železničku prugu železničkog transportnog preduzeća u stanici, a izuzetno na otvorenoj pruži, uz obavezu sprovođenja neophodnih mera bezbednosti saobraćaja.

(2) Ako se pruga industrijske železnice ili industrijski kolosek priključuje na otvorenoj pruži magistralne pruge, odvojna skretnica mora biti izvedena sa zaštitnim kolosekom i osigurana signalima sa predsignalima. Signali moraju da zavise od položaja skretnice, koji se kontroliše iz drugog posednutog službenog mesta na pruži.

(3) Odvojna skretnica iz stava 2. ovog člana mora biti posednuta železničkim radnicima ako se njen položaj za vreme odvijanja saobraćaja vozova ne kontroliše iz drugog posednutog službenog mesta na pruži.

Član 108

(1) Pruga industrijske železnice ili industrijski kolosek može se priključiti na železničku prugu samo ako to odobri železničko transportno preduzeće na čiju se prugu to priključenje vrši.

(2) Način priključivanja i saobraćajno-tehničke uslove za priključivanje pruge industrijske železnice ili industrijskog koloseka na železničku prugu, kao i mere bezbednosti saobraćaja koje treba sprovesti u vezi sa priključivanjem utvrđuje železničko transportno preduzeće, u skladu sa ovim zakonom.

Član 109

(1) Preduzeća koja održavaju industrijske koloseke dužna su da te koloseke održavaju u stanju kojim se obezbeđuje bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja, saglasno članu 26. ovog zakona.

(2) Odredbe ovog zakona koje se odnose na uslove koje moraju ispunjavati železničke pruge (čl. 8. do 26) shodno se primenjuju i na industrijske koloseke i postrojenja, uređaje i opremu kao sastavni deo tih koloseka.

Član 110

(1) Na preduzeća koja vrše prevoz putnika i stvari za sopstvene potrebe u železničkom saobraćaju shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na pravila saobraćaja (član 39. i čl. 41. do 47); sistem saobraćajne signalizacije i signalnih oznaka (čl. 48. do 59); uslove koje moraju ispunjavati železnički radnici (čl. 60. do 78); uslove u pogledu ukrštanja železničkih pruga i puteva (čl. 94. do 99) i na zaštitu železničkih pruga i vozila (čl. 100. do 105).

(2) Odredbe ovog zakona koje se odnose na: uslove koje moraju ispunjavati železničke pruge i železnička vozila (čl. 8. do 38); ukupno radno vreme, ukupno trajanje smene i upravljanja vučnim vozilom voza, odmori i raspored u smenama voznog i staničnog osoblja (čl. 79. do 87); prava i dužnosti subjekata u slučaju nastanka vanrednih događaja (čl. 88. do 91) i prava, dužnosti i odgovornosti železničkih radnika (čl. 92. i 93) shodno se primenjuju na industrijske železnice i železnička vozila industrijskih železnica i na industrijske radnike koji neposredno učestvuju u vršenju železničkog saobraćaja (u daljem tekstu: industrijski radnici) na industrijskim železnicama.

Član 111

U okviru industrijske železnice izuzetno se mogu graditi pruge uzanog koloseka sa odgovarajućim železničkim vozilima.

Član 112

(1) Poluprečnik krivine na pruzi industrijske železnice normalnog koloseka može iznositi na otvorenoj pruzi najmanje 180 m, a na glavnom prolaznom koloseku najmanje 250 m.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana poluprečnik krivine na otvorenoj pruzi industrijske železnice može biti manji od 180 m, ali ne manji od 100 m, s tim da deo pruge koja se nalazi u

krivini mora imati specijalnu konstrukciju gornjeg stroja koja omogućava bezbedan saobraćaj vozova.

(3) Poluprečnik krivine na pruzi industrijske železnice uzanog koloseka može iznositi na otvorenoj pruzi najmanje 80 m.

(4) Dozvoljena masa po osovini industrijske železnice normalnog koloseka može iznositi najmanje 15 t, a uzanog koloseka najmanje 6 t.

Član 113

Pruge industrijskih železnica mogu se međusobno ukrštati u nivou, s tim da se mesta ukrštanja pruga moraju opremiti odgovarajućim uređajima i opremom i znakovima i oznakama kojima se omogućava bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja.

Član 114

Železnička vozila preduzeća koja vrše prevoz putnika i stvari za sopstvene potrebe, kad učestvuju u saobraćaju na jugoslovenskim železničkim prugama moraju ispunjavati tehničke i druge uslove propisane ovim zakonom za železnička vozila železničkih transportnih preduzeća, kao i druge uslove u pogledu bezbednog odvijanja železničkog saobraćaja, u skladu sa ovim zakonom.

Član 115

Radnici preduzeća koja vrše prevoz putnika i stvari za sopstvene potrebe, koja raspolažu sopstvenim kolosecima i železničkim vozilima, kad učestvuju u saobraćaju na jugoslovenskim železničkim prugama, moraju u pogledu stručne spreme i obučenosti i psihičke i fizičke sposobnosti, kao i u pogledu drugih uslova koji su od značaja za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja ispunjavati uslove utvrđene ovim zakonom za železničke radnike železničkih transportnih preduzeća.

Član 116

Tehničke i druge uslove za izgradnju, rekonstrukciju i održavanje industrijskih koloseka, postrojenja, uređaja i objekata na njima i železničkih vozila, propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

2. Gradska železnica, žičara, uspinjača i ski-liftovi

Član 117

Gradska železnica (metro, premetro i dr.), žičara, uspinjača i ski-liftovi su železnice sa posebnim saobraćajno-tehničkim osobinama kojima se vrši javni prevoz putnika i stvari ili samo putnika, odnosno stvari ili lica i stvari za sopstvene potrebe.

Član 118

(1) Železnice iz člana 117. ovog zakona se projektuju, grade, rekonstruišu i održavaju prema posebnim tehničkim elementima i uslovima u skladu sa odgovarajućim tehničkim propisima i jugoslovenskim i granskim standardima.

(2) Uslove za organizovanje prevoza na železnicama iz stava 1. ovog člana, tehničke elemente i uslove za izgradnju, rekonstrukciju i održavanje tih železnica, kao i druge uslove za bezbedno odvijanje saobraćaja na tim železnicama, propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

IV POSEBNE MERE BEZBEDNOSTI

Član 119

(1) Železničkom radniku privremeno će se zabraniti obavljanje poslova i zadataka, i to:

- 1) ako je psihički i fizički nesposoban za vršenje poslova i zadataka na osnovu nalaza i mišljenja odgovarajuće zdravstvene organizacije - za vreme dok ta nesposobnost traje;
- 2) ako se ne podvrgne zdravstvenom pregledu na koji je upućen - za vreme dok se tom pregledu ne podvrgne;

- 3) ako prilikom proveravanja stručne obučenosti ne pokaže odgovarajuće znanje za vršenje svojih poslova i zadataka - za vreme dok ne pokaže odgovarajuće stručno znanje;
- 4) ako se ne podvrgne stručnom proveravanju na koje je upućen - za vreme dok se tom proveravanju ne podvrgne.

(2) U slučaju iz stava 1. tač. 1. do 4. ovog člana, privremenu zabranu izriče ovlašćeni železnički radnik i donosi rešenje o privremenoj zabrani vršenja tih poslova za vreme dok se ne ispune uslovi zbog kojih je privremena zabrana izrečena.

Član 120

(1) Ovlašćeni železnički radnik će na licu mesta privremeno isključiti iz saobraćaja železničkog radnika, i to:

- 1) ako ga zatekne da obavlja poslove i zadatke ili ako pokuša da obavlja poslove i zadatke, a očigledno je da je taj radnik u takvom psihofizičkom stanju (umor, bolest, dejstvo lekova i droga ili drugih opojnih sredstava) da nije sposoban da bezbedno vrši svoje poslove i zadatke;
- 2) ako ga zatekne da obavlja poslove i zadatke, a utvrdi da u organizmu ima alkohola ili ako pokazuje znake alkoholne poremećenosti;
- 3) ako odbija da se podvrgne ispitivanju alkoholisanosti primenom odgovarajućih sredstava i aparata, ili odbija da se podvrgne lekarskom pregledu radi provere da li ima alkohola u krvi i da li pokazuje znake alkoholne poremećenosti ili se nalazi pod dejstvom droga i psihoaktivnih sredstava, na koje je upućen;
- 4) ako ga zatekne da obavlja poslove i zadatke duže od dopuštenog trajanja radnog vremena u toku jedne smene;
- 5) ako utvrdi da je nepažnjom ili na drugi način prouzrokovao vanredni događaj na železnici i na taj način ugrozio bezbednost železničkog saobraćaja.

(2) Ovlašćeni železnički radnik koji je privremeno isključio iz saobraćaja železničkog radnika dužan je da železničkom radniku o tome izda rešenje koje sadrži: ime i prezime radnika, broj rešenja, vreme trajanja zabrane vršenja poslova i zadataka i dan i mesec njegovog izdavanja.

Član 121

Železnički radnik kome je na osnovu člana 119. stav 1. tač. 1. do 4. ovog zakona privremeno zabranjeno obavljanje poslova i zadataka, odnosno koji je po osnovu člana 120. stav 1. tač. 1. do 5. ovog zakona privremeno isključen iz saobraćaja ne sme da obavlja poslove i zadatke u saobraćaju na železničkim prugama za vreme trajanja zabrane, odnosno za vreme za koje mu je zabrana izrečena.

V NADZOR NAD SPROVOĐENJEM PROPISA O BEZBEDNOSTI U ŽELEZNIČKOM SAOBRAĆAJU

Član 122

Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona, drugih propisa i opštih akata koji se donose na osnovu ovog zakona vrši savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

Član 123

(1) Inspekcijske poslove saveznog ministarstva iz člana 122. ovog zakona vrši savezni inspektor za železnički saobraćaj (u daljem tekstu: savezni inspektor).

(2) U vršenju poslova iz stava 1. ovog člana, savezni inspektor ima pravo da proverava i utvrđuje:

- 1) da li se železnički saobraćaj vrši na način i pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona i da li se sprovode mere koje se odnose na bezbednost železničkog saobraćaja (čl. 14, 18, 22, 23, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 46, 48, 57, 60, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 73, 74, 75, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, član 86. stav 2, čl. 88, 89, 97, 99, 100, 101, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114. i 115);

- 2) da li je železničko transportno preduzeće organizovalo unutrašnju kontrolu nad bezbednim odvijanjem železničkog saobraćaja i da li se ta kontrola redovno i efikasno vrši, kao i da li ostvaruje efikasnu zaštitu ljudi, imovine i životne sredine u oblasti železničkog saobraćaja na propisan način u skladu sa ovim zakonom (čl. 6. i 7);
- 3) da li se železničke pruge i železnička vozila pravilno predaju saobraćaju i održavaju u stanju koje obezbeđuje bezbedan železnički saobraćaj, kao i da li za železničke pruge i železnička vozila železničko transportno preduzeće ima srede propisane tehničke podatke koji su od značaja za bezbednost železničkog saobraćaja i da li se o železničkim vozilima vodi propisana evidencija (član 9, član 11. stav 5, čl. 26, 28, 29, 30, 32, 33, 34. i 35);
- 4) da li se primenjuju propisani tehnički i drugi uslovi, jugoslovenski i granski standardi, kao i propisi o zaštiti od požara kojima se obezbeđuje bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja (čl. 8. i 27);
- 5) da li se pravilno primenjuje odredba koja se odnosi na zaštitni pružni pojas (član 17);
- 6) da li se pravilno i redovno sprovodi utvrđeni i objavljeni red vožnje u železničkom saobraćaju (član 40);
- 7) da li se u saobraćaju na železničkim prugama pravilno primenjuju propisi o posedanju vozova i vučnih vozila železničkim radnicima i da li ti radnici ispunjavaju uslove u pogledu stručne spreme i obučenosti ili zdravstvene sposobnosti za obavljanje poslova i zadataka, kao i da li se pravilno primenjuju propisi o ukupnom radnom vremenu, ukupnom trajanju smene i upravljanja vučnim vozilom voza, odmorima i o rasporedu u smenama voznog i staničnog osoblja (član 41, čl. 60. do 78. i čl. 79. do 87);
- 8) da li se pravilno sprovode propisane mere za obezbeđenje saobraćaja na putnim prelazima i na mestima ukrštanja železničkih pruga (član 95. stav 2. i član 97);

9) da li se pravilno sprovodi propisani unutrašnji red u železničkom saobraćaju (član 102);

10) da li se pravilno sprovode propisane mere tehničke i fizičke zaštite železničkih pruga i postrojenja, objekata i uređaja na tim prugama koje su od posebnog značaja za bezbednost železničkog saobraćaja i mere zaštite od odronjavanja, bujica i drugih elementarnih nepogoda, kao i mere za obezbeđenje bezbednog odvijanja železničkog saobraćaja u zimskom periodu (čl. 104. i 105);

11) da li se pravilno sprovode propisane mere bezbednosti (član 120).

Član 124

Za saveznog inspektora se može imenovati lice koje ima završen saobraćajni, mašinski, građevinski, elektrotehnički ili pravni fakultet, sa najmanje pet godina radnog iskustva u struci i koje ima položen stručni ispit.

Član 125

(1) Pri vršenju inspekcijskih poslova, savezni inspektor mora imati službenu legitimaciju kojom se utvrđuje njegovo ovlašćenje, koju na propisanom obrascu izdaje funkcioner koji rukovodi saveznim saobraćajnim inspektoratom nadležnim za poslove inspekcije u oblasti železničkog, drumskog, pomorskog i rečnog saobraćaja.

(2) Savezni inspektor je dužan da za vreme vršenja službe nosi propisano službeno odelo.

(3) Oblik i sadržinu obrasca legitimacije saveznog inspektora i njegovo službeno odelo propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 126

(1) Savezni inspektor je dužan da obavesti odgovorno lice u železničkom transportnom preduzeću ili drugom preduzeću, odnosno u organizacionoj jedinici da će obavestiti inspekcijski nadzor i da na zahtev pokaže legitimaciju saveznog inspektora.

(2) Savezni inspektor može obavljati inspekcijski nadzor samo u vreme rada preduzeća, odnosno organizacione jedinice u kojoj se obavlja inspekcijski nadzor.

Član 127

(1) Savezni inspektor ima pravo da pregleda železničke pruge i železnička vozila i postrojenja, objekte i uređaje koji se koriste za vršenje železničkog saobraćaja, radove koji se izvode na tim objektima i sredstvima ili u zaštitnom pružnom pojasu i da kontroliše železničke radnike u vršenju poslova i zadataka i ima pravo da pregleda tehničku i drugu dokumentaciju koja je od značaja za bezbednost železničkog saobraćaja.

(2) Železničko transportno preduzeće i drugo preduzeće dužno je da saveznom inspektoru obezbedi nesmetano vršenje inspekcijskih poslova, kao i korišćenje raspoloživih tehničkih sredstava za određena merenja i preglede, da mu omogući uvid u tehničku i drugu dokumentaciju, i da mu pruži sva potrebna obaveštenja i potrebnu pomoć, a po potrebi i da obezbedi prisustvo odgovornog lica.

Član 128

U vršenju poslova inspekcijskog nadzora iz člana 123. stav 2. ovog zakona savezni inspektor može:

1) obustaviti izvršenje naređenja koja su protivna odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;

2) izdavati naređenja o otklanjanju tehničkih i drugih nedostataka na železničkim vozilima, prugama i pružnim postrojenjima, objektima i uređajima koji ugrožavaju bezbednost železničkog saobraćaja;

3) izdati naređenje o privremenom isključivanju iz saobraćaja železničkih vozila, pruga i pružnih postrojenja, objekata i uređaja koji ne odgovaraju propisanim tehničkim i drugim uslovima, ako postoji opasnost da bi se njihovom upotrebom, odnosno daljim korišćenjem u saobraćaju ugrozila bezbednost železničkog saobraćaja;

- 4) narediti da se otklone nepravilnosti u obavljanju železničkog saobraćaja i da se obavljanje saobraćaja usaglasi sa odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, a po potrebi može odrediti način i mere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti;
- 5) narediti da se privremeno obustave radovi koji se izvode na železničkom području ili u neposrednoj blizini pruge ako ustanovi da postoji opasnost da bi se zbog izvođenja tih radova ugrozila bezbednost železničkog saobraćaja;
- 6) obustaviti radove koji se obavljaju na železničkom području ili na zaštitnom pružnom pojasu, ako se oni izvode bez odobrenja za građenje i o tome odmah obavestiti nadležni organ za izdavanje odobrenja za izgradnju;
- 7) narediti privremenu zabranu saobraćaja na novoizgrađenoj ili rekonstruisanoj pruzi, postrojenju, uređaju i objektu na pruzi, ako prethodno nije izvršen tehnički pregled i izdato rešenje kojim se dozvoljava njihova upotreba;
- 8) zabraniti obavljanje poslova i zadataka voznom, odnosno staničnom osoblju, koje ne ispunjava propisane uslove u pogledu stručne spreme i obučenosti ili psihičke i fizičke sposobnosti za vršenje svojih poslova i zadataka, odnosno licu koje nema propisanu dozvolu za upravljanje vučnim vozilom, odnosno za regulisanje železničkog saobraćaja na železničkim prugama;
- 9) zabraniti voznom, odnosno staničnom osoblju obavljanje poslova i zadataka, ako ustanovi da postoji opasnost da će daljim vršenjem i regulisanjem železničkog saobraćaja ugroziti bezbednost železničkog saobraćaja (zamor, alkohol, rad duži od propisanog i dr.);
- 10) privremeno udaljiti ili zahtevati udaljenje železničkog radnika ili odgovornog lica sa poslova i zadataka, ako ustanovi da su ugrozili bezbednost železničkog saobraćaja;
- 11) privremeno isključiti iz saobraćaja železničkog radnika u slučajevima iz stava 1. tač. 1. do 5. člana 120. ovog zakona.

Član 129

(1) U slučajevima iz člana 128. ovog zakona savezni inspektor može izdati usmeno naređenje ili izreći usmenu zabranu.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana savezni inspektor je dužan da, u roku od tri dana od dana izdavanja usmenog naređenja, odnosno izricanja usmene zabrane, izda rešenje železničkom transportnom preduzeću ili licu na koje se to rešenje odnosi.

(3) Protiv rešenja saveznog inspektora donesenog na osnovu člana 128. ovog zakona može se, u roku od osam dana od dana prijema rešenja, podneti žalba saveznom ministarstvu nadležnom za poslove saobraćaja.

(4) Žalba se dostavlja preko saveznog saobraćajnog inspektorata nadležnog za poslove inspekcije u oblasti železničkog, drumskog, pomorskog i rečnog saobraćaja.

(5) Ako savezni saobraćajni inspektorat iz stava 4. ovog člana oceni da je žalba osnovana, može sam preinačiti ili ukinuti svoje rešenje.

(6) Ako stranka nije zadovoljna novim rešenjem, Savezni saobraćajni inspektorat nadležan za poslove inspekcije u oblasti železničkog, drumskog, pomorskog i rečnog saobraćaja će žalbu sa svim spisima dostaviti saveznom ministarstvu nadležnom za poslove saobraćaja.

(7) Žalba izjavljena na rešenje saveznog inspektora ne odlaže izvršenje rešenja.

Član 130

(1) Savezni inspektor dužan je da dostavi nadležnom organu železničkog transportnog preduzeća zapisnik o izvršenom inspekcijskom nadzoru.

(2) Nadležni organ železničkog transportnog preduzeća dužan je da razmotri zapisnik saveznog inspektora i da o svojim zaključcima obavesti savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

Član 131

(1) Ako savezni inspektor prilikom vršenja inspekcijskog nadzora osnovano posumnja ili utvrdi da je povredom propisa učinjen prekršaj, privredni prestup ili krivično delo, dužan je da bez odlaganja podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno prijavu za pokretanje postupka za privredni prestup odnosno, krivično delo.

(2) Organ kome je podnesen zahtev, odnosno prijava iz stava 1. ovog člana dužan je da o ishodu postupka obavesti savezni saobraćajni inspektorat nadležan za poslove inspekcije u oblasti železničkog, drumskog, pomorskog i rečnog saobraćaja.

Član 132

(1) Savezni inspektor može sarađivati sa ovlašćenim železničkim radnicima za vršenje redovne unutrašnje kontrole bezbednosti železničkog saobraćaja.

(2) Železnička transportna preduzeća dužna su da dostavljaju saveznom ministarstvu nadležnom za poslove saobraćaja izveštaje o vršenju unutrašnje kontrole bezbednosti železničkih vozila, o svakom težem udesu, o radovima koji se izvode na pruzi ili u blizini železničkih pruga, postrojenja ili objekata na pruzi i o drugim podacima i preduzetim merama, a koji su od značaja za bezbednost železničkog saobraćaja.

Član 133

(1) Savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja može davati instrukcije železničkim transportnim preduzećima o pitanjima vršenja redovne unutrašnje kontrole bezbednosti saobraćaja iz člana 6. stav 1. ovog zakona i može od tih preduzeća tražiti izveštaje o izvršenoj unutrašnjoj kontroli i o preduzetim merama za poboljšanje bezbednosti železničkog saobraćaja.

(2) Železnička transportna preduzeća dužna su da redovno, a najmanje jedanput godišnje, podnesu saveznom ministarstvu nadležnom za poslove saobraćaja izveštaje o izvršenoj redovnoj unutrašnjoj kontroli bezbednosti železničkog saobraćaja.

VI POVERAVANJE JAVNIH OVLAŠĆENJA

Član 134

(1) Zajednici JŽ poveravaju se sledeća javna ovlašćenja i to da propiše:

- 1) organizaciju i način vršenja redovne unutrašnje kontrole bezbednog odvijanja železničkog saobraćaja;
- 2) organizaciju i način ostvarivanja efikasne zaštite ljudi, imovine i životne sredine na železnici;
- 3) ostale železničke pruge, njihovu kategorizaciju, klasifikaciju i oznake;
- 4) način vođenja evidencije i drugih tehničkih podataka o železničkim prugama i postrojenjima, objektima i uređajima na pruzi;
- 5) uslove za izgradnju i održavanje sistema veza u železničkom saobraćaju, zavisno od značaja i kategorije železničkih pruga;
- 6) način vršenja održavanja, kontrole i periodičnih pregleda železničkih pruga i postrojenja, objekata i uređaja na njima, kao i uslove koje moraju ispunjavati železnička transportna preduzeća i druga preduzeća koja obavljaju te poslove;
- 7) posebne uslove pod kojima železnička vozila, koja ne ispunjavaju uslove propisane za železničke pruge, mogu saobraćati na tim prugama;
- 8) posebne uslove pod kojima inostrana železnička vozila, koja ne ispunjavaju uslove utvrđene međunarodnim ugovorima, mogu saobraćati na jugoslovenskim železničkim prugama;
- 9) način vođenja evidencije i drugih tehničkih podataka o železničkim vozilima koji su od značaja za bezbednost železničkog saobraćaja;
- 10) način vršenja održavanja, kontrole i periodičnih pregleda železničkih vozila i druge uslove od značaja za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja;

- 11) broj železničkih teretnih kola koja u voznom parku jugoslovenskih železnica, odnosno u vozu moraju imati pritvrdne ili ručne kočnice, u obimu od značaja za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja;
- 12) osnovne uslove i mere bezbednosti pod kojima izuzetno mogu vučna vozila, bez ugrađenog auto-stop uređaja, ili sa neispravnim auto-stop uređajem saobraćati na prugama opremljenim auto-stop uređajima;
- 13) zaštitne mere i njihovo sprovođenje na delovima železničkih vozila koja mogu doći pod električni napon i dovesti u opasnost živote lica;
- 14) način regulisanja i vršenja železničkog saobraćaja, sastav vozova i raspored vozila u vozu, kao i način kočenja vozova u saobraćaju, zavisno od tehničke opremljenosti pruge;
- 15) broj železničkih radnika odgovarajuće stručne spreme i obučenosti koji moraju posedati voz, u zavisnosti od vrste voza, vrste vučnog vozila u vozu i opremljenosti železničke pruge i železničkog vozila signalno-sigurnosnim i telekomunikacionim uređajima;
- 16) način opremanja vozova aparatima sa hemijskim sredstvima za gašenja požara i priborom za prvu pomoć, kao i osvetljavanja i grejanja vozova;
- 17) mere za bezbedno odvijanje saobraćaja i sigurnost radnika koje se moraju preduzeti pre započinjanja radova na pruži ili postrojenju, objektu ili uređaju na pruži i za vreme održavanja železničke pruge ili postrojenja, objekta ili uređaja na pruži;
- 18) signale, signalne znake i oznake na pruži, vrstu, značenje, oblik, boju i najmanju daljinu vidljivosti signalnih znakova i oznaka, kao i mesta njihove ugradnje, odnosno postavljanja i način njihove upotrebe;
- 19) programe za stručno obučavanje i za redovno i vanredno proveravanje stručne obučenosti železničkih radnika i način njihovog proveravanja;

20) programe za polaganje stručnog ispita lica koja se osposobljavaju za železničke radnike, zavisno od vrste zanimanja, u obimu koji je od značaja za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja;

21) poslove i zadatke koje obavljaju železnički radnici pri vršenju železničkog saobraćaja, kao i oblik, boju i izgled službenog odela sa oznakama i koji železnički radnici su dužni da nose propisano službeno odelo sa oznakama pri vršenju železničkog saobraćaja;

22) mere tehničke i fizičke zaštite železničkih pruga i postrojenja, objekata i uređaja na tim prugama od elementarnih nepogoda.

(2) Opšte akte iz stava 1. ovog člana Zajednica JŽ donosi na osnovu pribavljene saglasnosti saveznog ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja.

(3) Akti iz stava 1 ovog člana objavljuju se u "Službenom glasniku Zajednice JŽ".

Član 135

(1) Nadzor nad vršenjem javnih ovlašćenja, poverenih ovim zakonom Zajednici JŽ, vrši savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

(2) Savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja daje Zajednici JŽ smernice za vršenje javnih ovlašćenja.

(3) Zajednica JŽ je dužna da saveznom ministarstvu nadležnom za poslove saobraćaja dostavi izveštaje o izvršavanju javnih ovlašćenja najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, kao i opšte akte koje je donela u vršenju javnih ovlašćenja.

(4) Ako Zajednica JŽ ne donese opšte akte iz člana 134. ovog zakona, u roku predviđenom ovim zakonom, ili ako opšte akte donese suprotno smernicama iz stava 2. ovog člana, savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja obavestiće o tome Saveznu vladu i predložiće preduzimanje odgovarajućih mera.

VII KAZNENE ODREDBE

1. Privredni prestupi

Član 136*

(1) Novčanom kaznom od 50.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup železničko transportno preduzeće ili drugo preduzeće u čiju delatnost spada građenje ili održavanje pruga ili drugo pravno lice:

- 1) ako ne organizuje ili ako ne vrši redovno i efikasno unutrašnju kontrolu nad bezbednim odvijanjem železničkog saobraćaja, na način propisan u skladu sa ovim zakonom (član 6);
- 2) ako železničke pruge projektuje, gradi ili održava tako da ne odgovaraju utvrđenoj prevoznoj ili propusnoj moći pruge ili brzini vozova ili dozvoljenoj masi po osovini ili dozvoljenoj masi po dužnom metru ili zahtevima bezbednosti železničkog saobraćaja, ili drugim uslovima koji su propisani za odnosnu prugu, ili ako pruge koje služe međunarodnom tranzitnom saobraćaju ne odgovaraju još i uslovima koji su utvrđeni međunarodnim ugovorima (član 8. stav 1);
- 3) ako železničku prugu ili postrojenja ili objekte ili uređaje na toj pruzi preda saobraćaju, pre nego što se tehničkim pregledom utvrdi da železnička pruga, postrojenje, objekat ili uređaj na toj pruzi ispunjava propisane tehničke i druge uslove (član 9. stav 1);
- 4) ako gradi ili rekonstruiše železničke pruge koje ne ispunjavaju osnovne uslove u pogledu: širine koloseka, poluprečnika krivine, nagiba nivelete, razmaka između osa koloseka na otvorenoj pruzi kod dvokolosečnih i paralelnih pruga i dozvoljene mase po osovini ili ako gradi ili rekonstruiše železničke pruge koje ne ispunjavaju uslove slobodnog profila za otvorenu prugu, za mostove, za tunele i za stanice ili ako gradi ili rekonstruiše železničke pruge koje ne ispunjavaju druge propisane tehničke i druge uslove u skladu sa ovim zakonom (član 12. st. 1, 2, 3. i 4);

- 5) ako gradi magistralne pruge koje ne ispunjavaju osnovne uslove u pogledu: broja koloseka i minimalnog razmaka između koloseka, računске minimalne brzine, dozvoljene mase po osovini i dozvoljene mase po dužnom metru, maksimalnog nagiba nivelete na otvorenoj pruzi, minimalne dužine perona na glavnim stanicama i minimalne korisne dužine obilaznog koloseka ili ako gradi magistralne pruge koje ne ispunjavaju ostale propisane tehničke uslove u skladu sa ovim zakonom (član 13. st. 1. i 2);
- 6) ako priključi železničku prugu na drugu prugu železničkog transportnog preduzeća van dopuštenog mesta bez sprovođenja neophodnih mera bezbednosti saobraćaja (član 14. stav 1);
- 7) ako železničku prugu priključi na otvorenoj pruzi druge pruge a odvojna skretnica nije izvedena sa zaštitnim kolosekom, ili ako nije osigurana signalima i predsignalima (član 14. stav 2);
- 8) ako za vreme odvijanja saobraćaja ne obezbedi posedanje odvojne skretnice železničkim radnikom u slučajevima kad njen položaj ne može da se kontroliše iz drugog posednutog službenog mesta na pruzi (član 14. stav 3);
- 9) ako je međusobno ukrštanje železničkih pruga ili ukrštanje železničkih pruga sa drugom prugom izvedeno u nivou (član 15);
- 10) ako na zajedničkom mostu ne odvoji železničku prugu od javnog puta sigurnosnom ogradom (član 16);
- 11) ako ne obezbedi toliki razmak između železničke pruge i puta da se između njih mogu postaviti svi uređaji i postrojenja potrebna za bezbedno odvijanje saobraćaja na pruzi i putu (član 18. st. 1. i 2);
- 12) ako ne opremi službena mesta na železničkoj pruzi signalno-sigurnosnim uređajima i postrojenjima zavisno od maksimalne brzine kretanja vozila (član 20. stav 1);

- 13) ako ne sprovede odgovarajuće zaštitne mere na mestima na kojima je kontaktna mreža pod naponom ili na kojima su postavljeni uređaji kontaktne mreže, gde postoji opasnost za život ljudi (član 22. stav 1);
- 14) ako ne sprovede odgovarajuće mere zaštite od štetnih električnih uticaja na signalno-sigurnosnim i telekomunikacionim uređajima, ili na delovima tih uređaja koji se nalaze u neposrednoj blizini kontaktne mreže (član 22. stav 2);
- 15) ako ne postavi kontaktni provodnik monofaznog sistema na propisan način, odnosno ako ne postavi zaštitne kapije s jedne i druge strane putnog prelaza za drumska vozila čija ukupna visina, zajedno sa teretom na njemu, prelazi propisanu najveću dozvoljenu visinu, kao i odgovarajući saobraćajni znak zabrane saobraćaja za drumska vozila čija ukupna visina, zajedno sa teretom na njemu, prelazi propisanu najveću dozvoljenu visinu - na propisanoj udaljenosti od zaštitnih kapija s jedne i s druge strane iznad putnog prelaza (član 23. st. 1. i 2);
- 16) ako na železničkim stanicama ili na drugim službenim mestima na pruzi u kojima se reguliše železnički saobraćaj ne obezbedi propisane prostorije, opremu ili uređaje za osvetljenje, ili druge propisane uređaje, koji omogućavaju bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja (član 24. st. 1. i 2);
- 17) ako prostorije i mesta za primanje, smeštanje i otpremanje putnika, prtljaga i pošiljaka nisu osvetljena ili nisu snabdevena odgovarajućim uređajima, postrojenjima ili opremom koji su potrebni za bezbedno vršenje poslova na tim mestima (član 24. stav 3);
- 18) ako pristupe do vozova u železničkim stanicama ili stajalištima dvokolosečne pruge sa velikom frekvencijom putnika i vozova ne izvede tako da putnici ne prelaze preko koloseka (član 24. stav 4);
- 19) ako stajališta na dvokolosečnim prugama ne obezbedi peronima povezanim prolazima ispod ili iznad pruge ili peronima sa pristupnim prilazima za usmeravanje

putnika na obezbeđeni putni prelaz ili pešački prelaz, ili ako ih ne zaštiti železničkim signalima (član 24. stav 5);

20) ako na stajalištima dvokolosečnih pruga, osim stajališta sa ostrvskim peronima, ne postavi ogradu između koloseka (član 24. stav 6);

21) ako postavi, ili izvede, ili koristi cevovode ili vodovode, ili električne ili telefonske ili telegrafske vazdušne linije, ili podzemne kablove, ili druge slične instalacije ili uređaje, tako da ugrožavaju bezbednost železničkog saobraćaja, ili ako ove instalacije ili uređaje postavi bez saglasnosti železničkog transportnog preduzeća (član 25. st. 1. i 2);

22) ako železničke pruge i postrojenja, objekte i uređaje na njima ne održava u stanju koje obezbeđuje bezbedan saobraćaj ili ako redovno ne kontroliše ili periodično ne pregleda železničke pruge i postrojenja, objekte i uređaje na njima (član 26. stav 1);

23) ako ne ispunjava propisane uslove za održavanje, kontrolu i periodične preglede železničkih pruga (član 26. stav 2);

24) ako na putnom prelazu ne sprovede propisane mere ili ako putne prelaze ne održava u stanju koje obezbeđuje bezbedan saobraćaj (član 97);

25) ako ne postavi zaštitne kapije i odgovarajuće znake zabrane saobraćaja za drumsku vozila čija ukupna visina zajedno sa teretom na njemu prelazi propisanu najveću dozvoljenu visinu (član 99. st. 2. i 3);

26) ako blagovremeno ne preduzme propisane mere tehničke i fizičke zaštite železničkih pruga i postrojenja, objekata i uređaja na tim prugama za obezbeđenje bezbednog odvijanja železničkog saobraćaja na mestima odronjavanja ili na mestima bujica ili na mestima izloženim vejavicama ili jakim vetrovima na kojima može doći do ometanja ili ugrožavanja železničkog saobraćaja (član 104. stav 1);

- 27) ako u svako doba, a posebno u zimskom periodu, ne preduzme propisane mere iz člana 104. ovog zakona za obezbeđenje bezbednog odvijanja železničkog saobraćaja (član 105);
- 28) ako prugu industrijske železnice ili industrijski kolosek priključuje na prugu železničkog transportnog preduzeća bez sprovođenja neophodnih mera bezbednosti saobraćaja (član 107. stav 1);
- 29) ako prugu industrijske železnice ili industrijski kolosek priključuje na otvorenoj pruzi magistralne pruge a odvojna skretnica nije izvedena sa zaštitnim kolosekom, ili ako nije osigurana signalima i predsignalima (član 107. stav 2);
- 30) ako za vreme odvijanja saobraćaja vozova ne obezbedi posedanje odvojne skretnice železničkim radnikom u slučajevima kada se njen položaj ne može da kontroliše iz drugog posednutog službenog mesta na pruzi (član 107. stav 3).

(2) Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u železničkom transportnom preduzeću ili drugom preduzeću u čiju delatnost spada građenje ili održavanje pruga ili u drugom pravnom licu novčanom kaznom od 5.000 do 200.000 dinara.

Član 137*

(1) Novčanom kaznom od 30.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup železničko transportno preduzeće ili drugo preduzeće:

- 1) ako koristi železnička vozila koja ne ispunjavaju tehničke i druge uslove propisane ovim zakonom i propisima donesenim za izvršenje ovog zakona, jugoslovenskim i granskim standardima, ili propisima o zaštiti od požara (član 27. st. 1. i 2);
- 2) ako koristi železnička vozila koja su namenjena za korišćenje u međunarodnom železničkom saobraćaju, a koja ne ispunjavaju uslove utvrđene međunarodnim ugovorima (član 27. stav 3);

- 3) ako koristi železnička vozila koja ne ispunjavaju propisane uslove za pruge na kojima saobraćaju, u pogledu gabaritnih dimenzija vozila, mase po osovini i mase po dužnom metru (član 28. stav 1);
- 4) ako proizvodi železnička vozila koja ne odgovaraju uslovima propisanim ovim zakonom i propisima donesenim za izvršenje ovog zakona, jugoslovenskim i granskim standardima i tehničkim elementima propisanim za prototip železničkog vozila (član 31. stav 1);
- 5) ako pusti u saobraćaj železničko vozilo bez izvršenog tehničkog pregleda kojim je utvrđena podobnost za puštanje u saobraćaj (član 32);
- 6) ako železničko vozilo ne održava u stanju koje obezbeđuje bezbedan železnički saobraćaj, ili ako redovno ne kontroliše ili periodično ne pregleda železnička vozila (član 34);
- 7) ako železničko vozilo ne opremi uređajima za kočenje (član 35);
- 8) ako putnička kola ne opremi uređajima za grejanje, uređajima za električno osvetljenje, sanitarno-higijenskim uređajima, aparatima za gašenje požara i ako ih ne podesi za bezbedno prelaženje putnika iz jednih kola u druga (član 37);
- 9) ako na delovima železničkih vozila koji mogu doći pod električni napon ne sprovede propisane zaštitne mere (član 38);
- 10) ako u saobraćaju na jugoslovenskim železničkim prugama koristi železnička vozila koja ne ispunjavaju tehničke i druge uslove propisane za železnička vozila železničkih transportnih preduzeća (član 114).

(2) Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u železničkom transportnom preduzeću ili drugom preduzeću novčanom kaznom od 3.000 do 100.000 dinara.

2. Prekršaji

Član 138*

(1) Novčanom kaznom od 30.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj železničko transportno preduzeće ili drugo pravno lice:

- 1) ako ne vodi propisanu evidenciju i druge tehničke podatke o železničkim prugama i o postrojenjima, objektima i uređajima na pruzi koji su od značaja za bezbednost železničkog saobraćaja (član 11. stav 6);
- 2) ako u pružnom pojasu gradi objekte ili postrojenja drugih preduzeća koji služe za utovar ili istovar stvari, bez prethodne saglasnosti železničkog transportnog preduzeća (član 17. stav 2);
- 3) ako ne vodi propisanu evidenciju i druge tehničke podatke o železničkim vozilima koji su od značaja za bezbednost železničkog saobraćaja (član 33. stav 2);
- 4) ako vučno vozilo u saobraćaju na železničkim prugama ne opremi auto-stop uređajima, ili potrebnim radio-uređajima, ili uređajima za davanje zvučnih signala, ili registrujućim brzinomerom (tahografom) ili priborom za prvu pomoć, ili aparatima za gašenje požara, ili ako vučna vozila ne opremi budnikom (član 36. st. 1, 2, 3. i 4);
- 5) ako železnički saobraćaj ne vrši prema propisanim uslovima o načinu regulisanja i vršenja železničkog saobraćaja, ili o sastavu vozova, ili o kočenju vozova (član 39. stav 2);
- 6) ako prevoz putnika i stvari u železničkom saobraćaju vrši železničkim vozilima koja ne odgovaraju propisanim uslovima za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja (član 39. stav 3);
- 7) ako vozove za prevoz putnika ne obeleži sa strane putokaznim tablama (član 39. stav 4);
- 8) ako saobraćaj putničkih i teretnih vozova vrši bez unapred utvrđenog reda vožnje, ili ako red vožnje koji se odnosi na redovan prevoz putnika ne objavi najkasnije 15 dana pre njegovog stupanja na snagu, ili ako se ne pridržava reda vožnje, ili ako ne preduzima mere za njegovo pravilno i redovno izvršenje (član 40) ;

- 9) ako voz u saobraćaju na pruzi ne posedne propisanim brojem železničkih radnika odgovarajuće stručne spreme i obučenosti (član 41);
- 10) ako u voz uvrsti železničko vozilo koje ne odgovara propisanim uslovima i tehničkim normativima ili je nesposobno za saobraćaj, ili ako nije u granicama propisanog profila, ili ako prekoračuje najveću dozvoljenu masu po osovini, odnosno najveću dozvoljenu masu po dužnom metru (član 43. stav 2);
- 11) ako saobraća vozom brzinom koja ne odgovara tehničkoj sposobnosti pruge, ili postrojenja, ili uređaja na pruzi, ili sposobnosti železničkih vozila, ili kočnoj masi, ili ako brzinu voza ne prilagodi propisanoj brzini na određenoj pruzi ili na nekom njenom delu (član 44);
- 12) ako voz ne opremi aparatima sa hemijskim sredstvima za gašenje požara i priborom za prvu pomoć smeštenim na lako dostupnim mestima (član 45. stav 1);
- 13) ako voz za prevoz putnika, za vreme vožnje kroz tunel koja traje duže od 3 minuta, ne osvetli, ili ako kola za prevoz putnika ne zagreje, a spoljna temperatura je niža od + 12 stepeni C na način propisan u skladu sa ovim zakonom (član 45. st. 2, 3. i 4);
- 14) ako pre započinjanja radova na pruzi ili za vreme održavanja železničke pruge, ne preduzme propisane mere neophodne za bezbedno odvijanje saobraćaja i sigurnost radnika koji izvode te radove (član 46. stav 1);
- 15) ako pre početka izvođenja radova na pruzi ili postrojenju, ili objektu ili uređaju na pruzi ili održavanju tih objekata ne obezbedi mesto na kome će se izvoditi radovi (član 46. stav 2);
- 16) ako za vreme trajanja radova na pruzi ili postrojenju ili objektu ili uređaju na pruzi ne organizuje bezbedan saobraćaj na mestu izvođenja tih radova (član 46. stav 3);
- 17) ako po završetku radova ne ukloni sa železničke pruge ostatke materijala ili sredstva rada ili signalne znake i oznake ili druge predmete koje je postavilo prilikom

izvođenja radova i ako ne postavi opremu ili telekomunikacione, signalno-sigurnosne i druge uređaje koji su neophodni za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja (član 46. stav 4);

18) ako ne vodi podatke o vozu, njegovom sastavu, osoblju, kočenju ili kretanju, i o događajima u vezi sa njegovim saobraćajem (član 47);

19) ako železničke pruge ne opremi propisanim signalima i signalnim oznakama na način propisan u skladu sa ovim zakonom (član 49);

20) ako signalima ili signalnim oznakama ne označi opasnost privremenog karaktera i ako te signale i signalne oznake ne ukloni čim prestanu razlozi zbog kojih su bili postavljeni (član 50);

21) ako postavi sistem signalizacije ili signalnih oznaka koji ne odgovara organizaciji ili procesu rada ili zahtevima bezbednosti saobraćaja, ili ako sistem signalizacije ili signalnih oznaka nije, u pogledu značenja signalnih pojmova, uskladilo sa jedinstvenim značenjem signalnih pojmova (član 51);

22) ako signale ne postavi i ne održava ili ne osvetli sopstvenim izvorom svetlosti ili ne prevuče reflektujućom materijom tako da ih železnički radnici ili druga lica na koja se ti signali odnose mogu lako uočiti (član 53);

23) ako na određenim mestima u stanicama ili na pruzi ne postavi signale za opomenu koji služe za očuvanje lične bezbednosti železničkih radnika ili drugih lica (član 54);

24) ako signale ne ukloni, ne dopuni ili ne zameni u slučajevima kada njihovo značenje ne odgovara izmenjenim uslovima ili zahtevima bezbednosti saobraćaja (član 56);

25) ako voz ne označi, na čeonj strani noću, a na kraju voza i danju i noću, odgovarajućim signalima (član 57);

- 26) ako ne preduzme mere za spasavanje lica i pružanje pomoći povređenim licima u vanrednim događajima nastalim u železničkom saobraćaju (član 88. stav 1);
- 27) ako ne preduzme mere za uspostavljanje saobraćaja u slučaju prekida koji je nastao usled vanrednih događaja (član 88. stav 2);
- 28) ako ne utvrdi uzroke vanrednih događaja nastalih u železničkom saobraćaju, odnosno okolnosti pod kojima su vanredni događaji nastali (član 89. stav 1);
- 29) ako je obavešteno o vanrednom događaju u kome je bilo povređenih ili poginulih lica, a o tome ne obavesti najbližu zdravstvenu organizaciju ili ustanovu (član 89. stav 4);
- 30) ako na železničkoj pruzi ispred putnog prelaza ne postavi propisane signalne znakove (član 98);
- 31) ako za vozilo koje saobraća na putevima sa posebnom dozvolom za vanredni prelaz ne pribavi saglasnost železničkog transportnog preduzeća za prelazak preko putnog prelaza (član 99. stav 1);
- 32) ako ne utvrdi objekte od posebnog značaja za bezbednost železničkog saobraćaja i ne organizuje i ne vrši fizičku i tehničku zaštitu tih objekata (član 103. stav 1);
- 33) ako prugu industrijske železnice ili industrijski kolosek priključi na železničku prugu bez odobrenja železničkog transportnog preduzeća (član 108. stav 1);
- 34) ako ne postupi po nalogu saveznog inspektora koji je ovlašćen za vršenje poslova inspekcijskog nadzora (član 128).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u železničkom transportnom preduzeću ili drugom pravnom licu novčanom kaznom od 2.000 do 30.000 dinara.

Član 139*

(1) Novčanom kaznom od 10.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj železničko transportno preduzeće:

- 1) ako u saobraćaju koristi železničko vozilo koje nije upisano u evidenciju železničkih vozila (član 33. stav 1);
- 2) ako dozvoli železničkom radniku da vrši poslove za koje nema propisanu stručnu spremu i za koje nije stručno obučen (član 60. stav 1);
- 3) ako dozvoli dalje vršenje određenih poslova i zadataka železničkom radniku za koga se prilikom proveravanja stručne obučenosti utvrdi da nije stručno sposoban za vršenje tih poslova, ili se nije podvrgao tom proveravanju (član 60. stav 5);
- 4) ako dozvoli licu da upravlja vučnim vozilom voza ili da reguliše železnički saobraćaj a nema dozvolu za vršenje tih poslova (član 63. stav 1. i član 66. stav 1);
- 5) ako dozvoli železničkom radniku da vrši određene poslove a ne ispunjava propisane zdravstvene uslove za vršenje tih poslova (član 73. stav 1);
- 6) ako dozvoli železničkom radniku da obavlja poslove svog zanimanja, a ne ispunjava propisane zdravstvene uslove ili se nije podvrgao zdravstvenom pregledu na koji je upućen (član 73. stav 2);
- 7) ako dozvoli dalje vršenje poslova železničkom radniku za koga se utvrdi da ne ispunjava propisane zdravstvene uslove za vršenje tih poslova ili da radi pod dejstvom alkohola ili opojnih droga ili psihoaktivnih sredstava ili da je sklon upotrebi alkohola ili opojnih droga ili psihoaktivnih sredstava (član 75. i 77);
- 8) ako dozvoli voznom ili staničnom osoblju da stupi na rad ili da produži rad na svojim poslovima protivno odredbama čl. 80. do 84. ovog zakona (član 85. stav 1);
- 9) ako dozvoli voznom i staničnom osoblju da obavlja poslove protivno odredbama čl. 80. do 84. ovog zakona (član 85. stav 2);

10) ako za vozno i stanično osoblje ne utvrdi godišnji raspored radnog vremena i odmora u skladu sa potrebama saobraćaja i uslovima za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja (čl. 86. stav 1);

11) ako za vozno i stanično osoblje ne utvrdi mesečni raspored radnog vremena i odmora u smenama u skladu sa potrebama saobraćaja i uslovima za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja (član 86. stav 2);

12) ako u železničkim stanicama ili jedinicama vuče u kojima se voznom osoblju obezbeđuje odmor između dve uzastopne smene ne obezbedi odgovarajuće prostorije za odmor i ishranu tih radnika (član 87);

13) ako ne organizuje i trajno ne vrši redovnu unutrašnju kontrolu bezbednosti železničkog saobraćaja ili ne preduzima potrebne mere u pogledu primene odredaba ovog zakona (član 93. stav 1);

14) ako železničkom radniku privremeno ne zabrani obavljanje poslova i zadataka u slučajevima iz člana 119. stav 1. tač. 1. do 4. ovog zakona (član 119. stav 2).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u železničkom transportnom preduzeću novčanom kaznom od 2.000 do 20.000 dinara.

Član 140*

Novčanom kaznom od 1.000 do 10.000 dinara kazniće se za prekršaj železnički radnik ili drugo lice kada učestvuje u saobraćaju na prugama jugoslovenskih železnica:

1) ako se u vršenju saobraćaja ne pridržava ograničenja, ili zabrana, ili obaveza datih pomoću signalnih znakova (član 52);

2) ako ne postupi po signalu koji ima značenje obaveznog na ređenja ili upozorenja, a koji se na njega odnosi (član 55. stav 1);

3) ako ne daje propisane signalne znake u železničkom saobraćaju u propisanim slučajevima ili ne postupi po njima (član 59. st. 1. i 2);

4) ako stupi na rad ili vrši određene poslove, a u tolikoj meri je umoran ili bolestan ili je u takvom psihičkom stanju da je nesposoban da vrši te poslove (član 74. stav 1);

5) ako vrši svoje poslove ili stupi na rad pod dejstvom alkoholnih pića, ili opojnih droga, ili psihoaktivnih sredstava (član 74. stav 3);

6) ako se ne pridržava odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona u pogledu regulisanja ili vršenja železničkog saobraćaja ili o signalima ili o održavanju pruga, postrojenja, objekata i uređaja na njima, kao i železničkih vozila (član 92. stav 1);

7) ako ne ispunjava uslove u pogledu stručne spreme i obučenosti i psihičke i fizičke sposobnosti, a učestvuje u saobraćaju na jugoslovenskim železničkim prugama (član 115).

Član 141*

Novčanom kaznom od 1.000 do 5.000 dinara kazniće se za prekršaj železnički radnik ili drugo lice - pojedinac:

1) ako u slučaju vanrednog događaja u kome je bilo povređenih ili poginulih lica ne učestvuje u spasavanju i pružanju pomoći po vređenim licima, ili ako o tome odmah ne obavesti železničko transportno preduzeće ili najbližu zdravstvenu organizaciju ili ustanovu ili nadležni organ unutrašnjih poslova (član 89. stav 2);

2) ako ne vrši propisane poslove i zadatke ili ako ne nosi propisano odelo sa oznakama, a učestvuje u vršenju železničkog saobraćaja (član 92. stav 2);

3) ako prelazi prugu van putnog ili pešačkog prelaza (član 94. stav 1);

4) ako ometa bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja (član 101. stav 1. tač. 1. do 10);

5) ako se ne pridržava unutrašnjeg reda na železnici i na mestima koja su predviđena za pristup i kretanje na železničkom području ili u vozovima (član 102. stav 1).

Član 142

Uz kaznu za prekršaj iz čl. 139. i 140. ovog zakona, odgovornom licu u železničkom transportnom preduzeću, odnosno železničkom radniku ili drugom licu može se izreći zaštitna mera zabrane vršenja radnih dužnosti i obaveza kojima je učinjen prekršaj u trajanju od tri meseca do jedne godine.

Odgovornim licem u smislu stava 1. ovog člana smatraju se: ovlašćeni železnički radnici i odgovorna lica u železničkom transportnom preduzeću.

3. Organ za vođenje prekršajnog postupka

Član 143

(1) Prekršajni postupak u prvom stepenu, po prekršajima iz ovog zakona, vodi i rešenje o prekršaju donosi Komisija za prekršaje u železničkom saobraćaju (u daljem tekstu: Komisija) u saveznom ministarstvu nadležnom za poslove saobraćaja.

(2) Komisija je sastavljena od tri člana, od kojih je jedan član predsednik. Predsednik i članovi Komisije imaju zamenike.

(3) Predsednika i članove Komisije i njihove zamenike imenuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

(4) Komisija može ovlastiti pojedinog svog člana da preduzme pojedine radnje u prekršajnom postupku.

(5) Komisija je dužna da vodi evidenciju o prekršajima i izrečenim merama u prekršajnom postupku.

(6) Protiv rešenja Komisije žalba se podnosi Saveznom veću za prekršaje.

VIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 144

Odredbe člana 12. stav 1, člana 13. stav 1. i člana 14. stav 2. ne odnose se na železničke pruge i na postrojenja, uređaje i objekte koji su njihov sastavni deo, a koji su izgrađeni pre dana stupanja na snagu ovog zakona, osim na njihovu rekonstrukciju.

Član 145

(1) Prilagođavanje postojećih magistralnih železničkih pruga uslovima propisanim u stavu 1. tačka 2. i u st. 2. i 3. člana 20. ovog zakona mora se izvršiti do 31. decembra 2005. godine.

(2) Do prilagođavanja postojećih magistralnih železničkih pruga uslovima propisanim u članu 20. stav 1. tačka 2. ovog zakona, u službenim mestima na pruzi koja ne ispunjavaju uslove iz te odredbe brzina kretanja voza preko skretničkog područja ne sme biti veća od 50 km/h.

(3) Prilagođavanje postojećih stajališta na dvokolosečnim železničkim prugama uslovima propisanim u članu 24. stav 4. ovog zakona mora se izvršiti do 31. decembra 2005. godine.

Član 146

Prilagođavanje postojećih vučnih vozila uslovima propisanim u članu 36. stav 3. ovog zakona mora se izvršiti do 31. decembra 2005. godine.

Član 147

Usklađivanje postojećih priključaka železničkih pruga na otvorenoj pruzi druge pruge, međusobnog ukrštanja železničkih pruga i međusobnog ukrštanja železničkih pruga sa drugom prugom, ukrštanja železničkih pruga i puteva, kao i zajedničkih mostova za prugu i put sa uslovima propisanim u čl. 14, 15, 16, 93. i 107. ovog zakona mora se izvršiti do 31. decembra 2005. godine.

Član 148

Usklađivanje postojećih objekata u zaštitnom pružnom pojasu sa uslovima propisanim u članu 17. stav 3. ovog zakona mora se izvršiti do 31. decembra 2005. godine.

Član 149

(1) Propisi i opšti akti za izvršenje ovog zakona doneće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Do donošenja propisa i opštih akata iz stava 1. ovog člana primenjivaće se propisi i opšti akti koji su doneseni na osnovu Zakona o osnovama bezbednosti u železničkom saobraćaju.

Član 150

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o osnovama bezbednosti u železničkom saobraćaju ("Službeni list SFRJ", br. 26/91 i "Službeni list SRJ", br. 34/92) i član 29. Zakona o izmenama saveznih zakona kojima su određene novčane kazne za privredne prestupe i prekršaje ("Službeni list SRJ", br. 28/96).

Član 151

Ovaj zakon stupa na snagu 1. jula 1999. godine.